

Hyresgästerna 2022

Hushållens syn på sin ekonomi,
trygghet & bostadspolitiken

Ragnar Bengtsson
Bostadsmarknadsanalytiker

Bakgrund

Hyresgästföreningen gav Novus i uppdrag att undersöka hur den svenska allmänheten ställer sig till partierna, bostadspolitik, trygghet, byggande och hushållens egen ekonomi. Allt inför valet 2022. Novus genomförde undersökningen 11–20 februari 2022. Webbenkäter skickades till totalt 6 700 människor i åldrarna 18–79 år, 4 184 svar inkom (62,4% svarsfrekvens).

Urvalet har dragits ur Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel. Resultaten är efterstratifierade efter kön, ålder, utbildning och vilket parti de röstade på i riksdagsvalet 2018.

Förord

Hyresgästerna 2022 är rapporten där hyresgästernas behov, åsikter och önskemål tar plats och synliggörs.

Cirka en tredjedel av Sveriges befolkning hyr sin bostad. Här finns studenterna, småbarnsfamiljerna, äldre och yngre, hög- och låginkomsttagare. Gruppens heterogenitet återspeglar hyresrättens starka ställning i vårt land, som en trygg upplåtelseform med förutsägbara boendekostnader och god standard, öppen för alla. Hyresrätten som något annat än ett tillfälligt boende anpassat för tillfälliga behov, eller för särskilda grupper på en social bostadsmarknad, är närmast unikt för Sverige.

Det betyder inte att hyresrätten och hyresgästerna står utan utmaningar. Undersökningen visar att hyresgästerna oftare än andra upplever otrygghet i sina bostadsområden, oftare än andra lider av bostadsbristens konsekvenser, har svårare att klara sin hushållsekonomi och är mer beroende av politiska beslut än boende i andra upplåtelseformer. När man läser rapporten framträder hyresgästkollektivets behov i tydlig dager, olikheterna till trots.

Hyresgästerna vill att politiken kliver fram och löser de samhällsproblem som man möter i vardagen. Bostadsbristen ska byggas bort och staten får gärna hjälpa till med investeringsstöd och krav på kommuner att planera. Allmännyttan ska vara en stark spelare med en stor del av hyresbeståndet, och dess uppdrag ska fortsatt vara att tillgodose en bred allmänhet med goda bostäder. Hyresgäster och svenskarna i allmänhet är skeptiska till selektiva inslag i bostadspolitik, som bostadsbidraget eller att i högre utsträckning förmedla lediga lägenheter efter behov. En majoritet av väljarna i alla partier säger blankt nej till marknadshyror.

Den här rapporten kan fungera som en vägledning för de partier som vill uppvakta Sveriges två miljoner hyresgäster inför höstens val. För dem är bostadspolitik central för att kunna leva ett gott liv. De är beredda att byta parti för en bostadspolitik som fungerar.

Martin Hofverberg
Chefekonom Hyresgästföreningen

Innehåll

Förord	4
Bopolopinion	6
Hur vill vi bo egentligen?	14
Trygghet i bostadsområdet	22
Bostadsbrist: konsekvenser och lösningar	30
Befolkningens bästa bostadspolitik	38
Ekonomi & utsatthet	48

Hyresgästerna
2022

Bopolopinion

Slutsatser

Generellt sett är hyresgäster mer missnöjda med bostadspolitiken än andra, bostadspolitiken är ävet ett viktigare politikområde för de som bor i hyresrätt. Röstningsmässigt sympatiserar hyresgäster mer med socialdemokrater och särskilt mer med Vänsterpartiet än befolkningen som helhet. Men 40 procent av hyresgästerna skulle rösta på något av Moderaterna, Sverigedemokraterna eller Kristdemokraterna om det vore val idag.

Väljarkåren är relativt enad när det gäller huruvida bostadsbristen är ett problem och om väljarna har förtroende för att politikerna kan lösa bristen. De flesta är missnöjda och har låga förväntningar på att politikerna kan lösa problemet.

Partierna kan växa rejält bland landets 2 000 000 röstberättigade hyresgäster. De små partierna har möjligheter att mångdubbla sitt väljarstöd, medan de stora partierna kan öka sin väljarandel med 10-20 procentenheter inom gruppen. Men politikutvecklingen behöver följa med.

Riksdagspartierna går i otakt med väljarna i bostadsfrågan, borgerliga väljare vill till exempel inte att marknadshyror införs. Stora grupper, majoriteten av de som tar ställning, vill att staten pressar på kommunerna hårdare än idag för att planera för fler bostäder. Majoriteten inom alla partier, även Kristdemokraterna, anger att det främst behövs fler hyresrätter när vi bygger nytt.

De bostadspolitiska förslag som partierna lanserar är ofta slag i luften och vittnar om politikens ovilja att förändra förutsättningarna på riktigt. Väljarna ser detta och utgår från att kommande förslag är av samma sort.

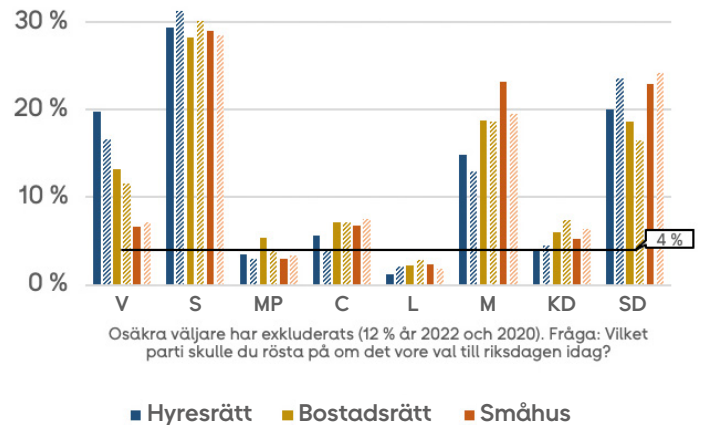
De partier som kan komma med reformer som spelar roll har möjlighet att nå rejäla framgångar bland hyresgästerna och eventuellt inom andra grupper med.

S och V samlar 49 procent, V och SD jämnstora bland hyresgästerna.

Sedan våren 2020 har väljarsympatierna minskat för SD och ökat för V och M i återkommande mätningar. Bland hyresgäster är effekten tydlig. För övriga boendeformer sticker småhusägare ut, där särskilt M har ökat i opinionen.

S är största partiet i alla undersökta grupper. V sticker alltmer ut som ett hyresgästparti och M som ett småhusparti. SD har blivit mer jämt spritt mellan upplåtelseformerna.

Partisynpatundersökning (streckade staplar visar våren 2020)

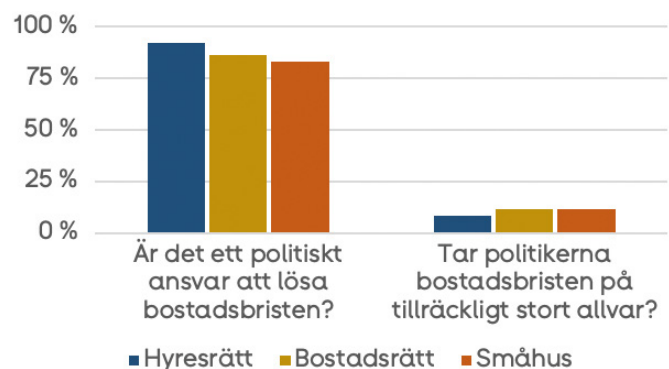

9 av 10: Det är ett politiskt ansvar att lösa bostadsbristen. 1 av 10: Politikerna tar frågan på allvar.

Nästan alla svarar JA, det är ett politiskt ansvar att lösa bostadsbristen. Men bara 8–12 procent svarar att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

Hyresgäster är lite mer missnöjda med bostadsbristen än bostadsägare. Småhusägare är lite mindre missnöjda.

Andel som svarar ja

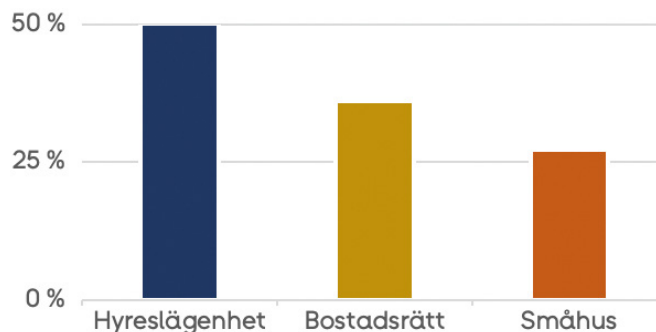

Mer än var tredje väljare anger att bostadspolitik spelar roll för val av parti.

35 procent av alla väljare, och varannan hyresgäst anger att bostadspolitiken är helt avgörande, mycket eller ganska viktig i val av parti i höst.

För småhusägare är det bara viktigt för var fjärde väljare.

Bostadspolitik är helt avgörande, mycket eller ganska viktigt i höstens partival

Väljarna saknar förtroende för alla partier i bostadsfrågan. Alla partier får lägre betyg på bostadspolitiken än i väljaropinionen.

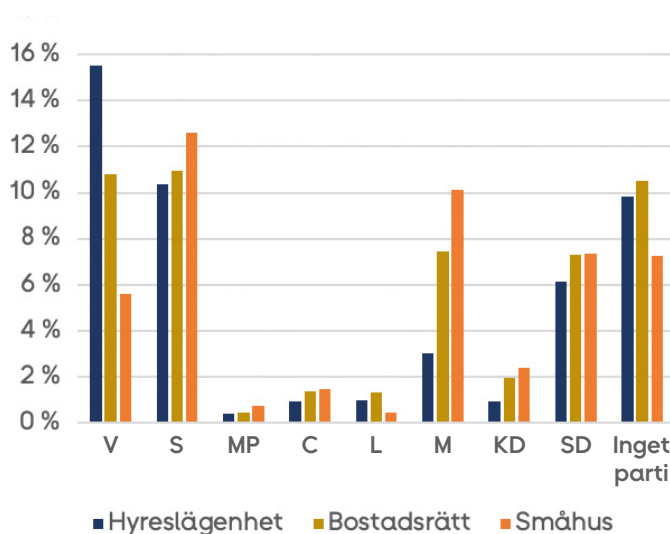
Inget parti, är bland det vanligaste svaret på frågan om vilka som har bäst bostadspolitik.

Blande de stora partierna S, M och SD är avvikelsen mellan väljarstöd och förtroende för bostadspolitiken störst.

Vänsterpartiet når högst förtroende inom bostadspolitiken, drygt 15 procent bland hyresgäster.

Socialdemokraterna har högst förtroende inom befolkningen som helhet (10-13 procent).

Vilket parti har bäst bostadspolitik?

Socialdemokraterna har flest potentiella väljare bland landets hyresgäster och kan få egen majoritet bland dem.

S är största parti bland hyresgästerna med 29 procent. Men 53 procent anger att de kan tänka sig att rösta på Socialdemokraterna.

S har mycket stor potential att växa bland hyresgästerna. Hyresgäster som sympatiserar med S men som inte skulle rösta på partiet idag, uppgår till 480 000 bland landets cirka 2 miljoner röstberättigade hyresgäster.

Socialdemokraternas sympatisörer oavsett upplåtelseform vill att det ska byggas mer och 53 procent vill att staten pressar kommunerna mer än idag att planera för fler bostäder.

43 procent säger att bostadspolitiken är viktig för deras val av parti, men bara tolv procent tycker att partierna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

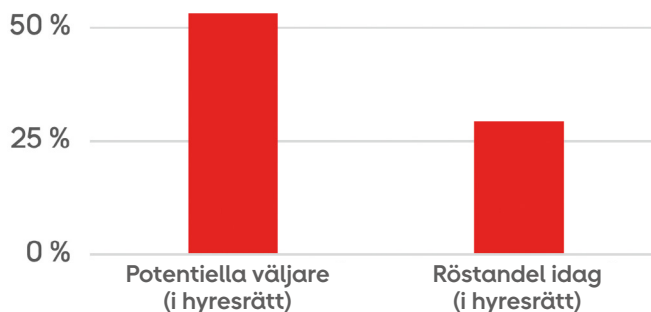
Vänsterpartiet är näst största parti mätt bland hyressympatisörer, 38 procent kan tänka sig att rösta på V.

Knappt 20 procent av hyresgästerna säger att de tänker rösta på Vänsterpartiet idag. Men 38 procent kan tänka sig att rösta på partiet. Totalt är det cirka 375 000 hyresgäster som inte skulle rösta på V idag, men som kan tänka sig att göra det.

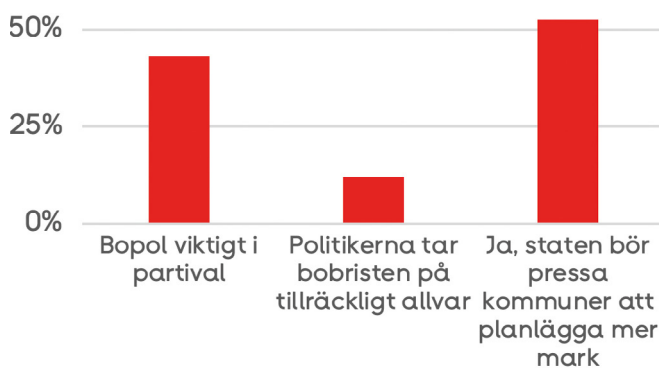
88 procent av Vänsterpartiets alla sympatisörer oavsett upplåtelseform vill att det framför allt ska byggas fler hyresrätter när vi bygger nytt.

Mer än varannan anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. Men bara nio procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

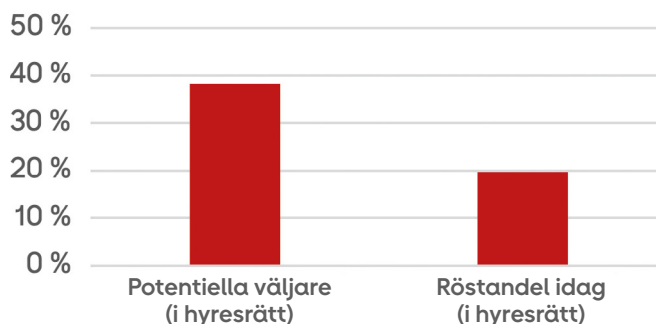
Potentiella väljare i hyresrätt Socialdemokraterna

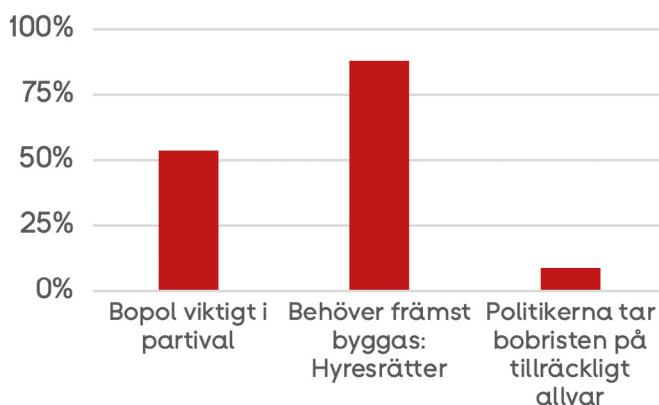
Alla potentiella väljare Socialdemokraterna

Potentiella väljare i hyresrätt Vänsterpartiet

Alla potentiella väljare Vänsterpartiet

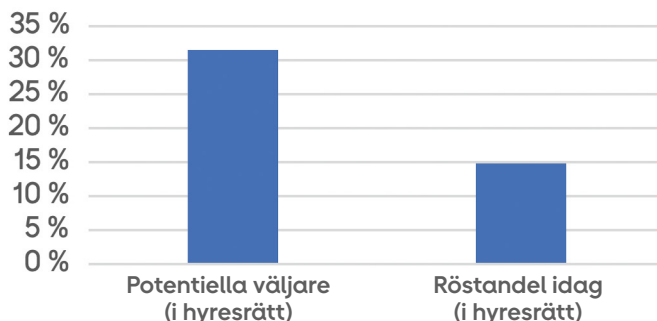
Moderaterna har möjlighet att dubblera stödet bland hyresgäster, från dagens 15 procent till 31 procent.

15 procent av hyresgästerna säger att de tänker rösta på Moderaterna idag. Men 31 procent kan tänka sig att rösta på partiet. Totalt är det cirka 335 000 hyresgäster som inte skulle rösta M idag, men som kan tänka sig att göra det.

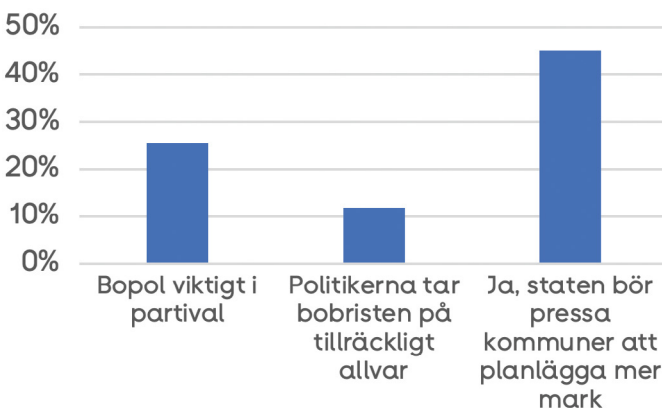
Moderaternas sympatisörer oavsett upplåtelseform vill att det ska byggas mer än idag och 45 procent vill att staten pressar kommunerna mer än idag att planera för fler bostäder.

Mer än var fjärde anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. Men bara tolv procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

**Potentiella väljare i hyresrätt
Moderaterna**

**Alla potentiella väljare
Moderaterna**

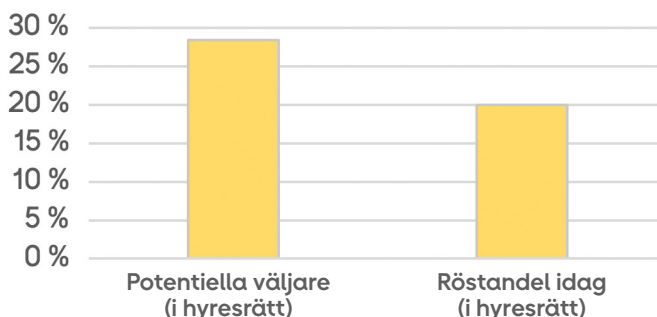
Sverigedemokraterna skulle med sina 20 procent bli näst största hyresparti om det var val idag. Men 28 procent kan tänka sig att rösta på SD.

20 procent av hyresgästerna säger att de tänker rösta på Sverigedemokraterna idag. Men 28 procent kan tänka sig att rösta på partiet. Totalt är det cirka 172 000 hyresgäster som inte skulle rösta SD idag, men som kan tänka sig att göra det.

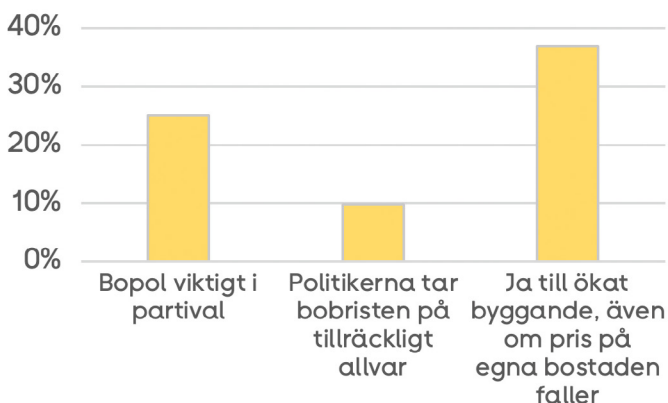
Bland Sverigedemokraternas alla sympatisörer, oavsett upplåtelseform vill många att det ska byggas mer. Nästan 40 procent skulle vara ok med en nybyggnationstakt som är så hög att priset på den egna bostaden påverkas negativt.

Var fjärde potentiell väljare anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. Men bara 10 procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

**Potentiella väljare i hyresrätt
Sverigedemokraterna**

**Alla potentiella väljare
Sverigedemokraterna**

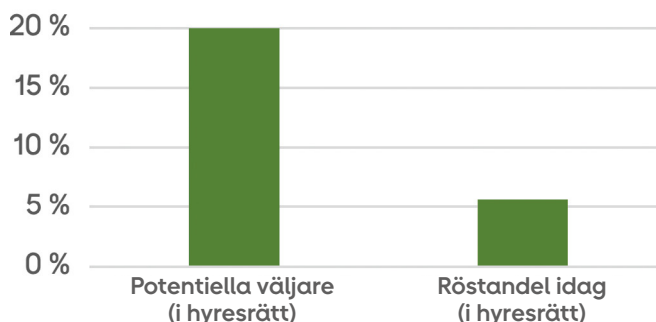
Centerpartiet kan mer än tredubbla sin väljarskara bland hyresgästerna. 5,6 procent skulle rösta på partiet idag, men 20 procent kan tänka sig att göra det.

Totalt är det knappt 300 000 hyresgäster som inte skulle rösta på C idag, men som kan tänka sig att göra det.

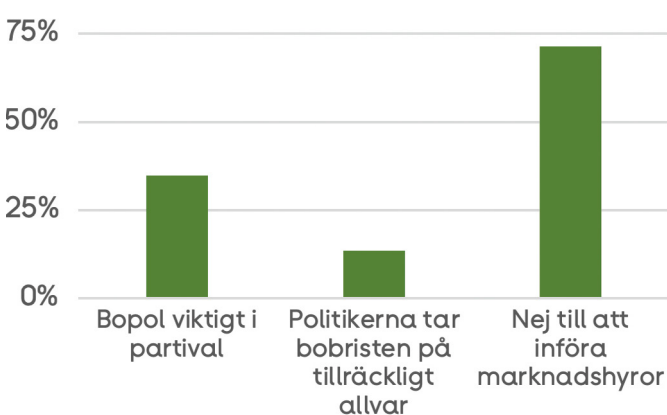
71 procent av alla som sympatiserar med Centerpartiet, oavsett upplåtelseform säger Nej till marknadshyror.

Mer än var tredje, anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. 14 procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

Potentiella väljare i hyresrätt Centerpartiet

Alla potentiella väljare Centerpartiet

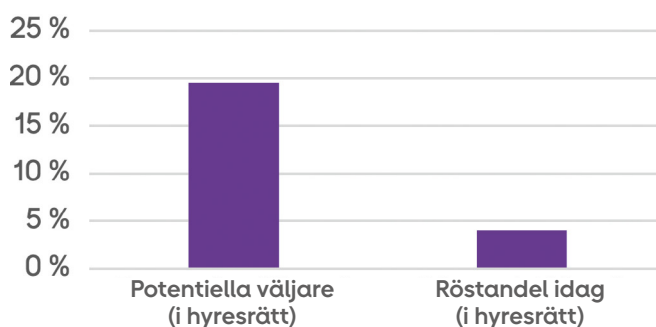
Kristdemokraterna kan öka väljarskaran fem gånger bland hyresgästerna. Idag ligger KD precis på riksdagsspärren om hyresgästerna fick bestämma. Men knappt 20 procent kan tänka sig att rösta på KD.

Totalt är det knappt 320 000 hyresgäster som inte skulle rösta på Kristdemokraterna idag, men som kan tänka sig att göra det.

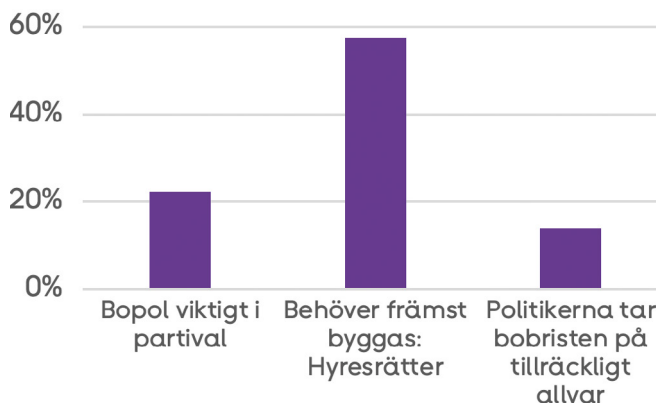
58 procent av alla som sympatiserar med Kristdemokraterna, oavsett upplåtelseform vill att det ska framför allt byggas fler hyresrätter när vi bygger nytt.

Var femte potentiell KD-väljare anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. 14 procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

Potentiella väljare i hyresrätt Kristdemokraterna

Alla potentiella väljare Kristdemokraterna

Miljöpartiet kan femdubbla andelen väljare bland hyresgästerna. Idag skulle bara 3,5 procent rösta på partiet, men 16 procent kan tänka sig att göra det.

Totalt är det nästan 260 000 hyresgäster som inte skulle rösta på Miljöpartiet idag, men som kan tänka sig att göra det.

Miljöpartiets potentiella väljare är de mest förtätningspositiva och byggvilliga av alla partiers potentiella väljarskara. Det visar sig i fler frågor, som att 35 procent väljer förtätning som ett av de mest önskvärda sätten att lösa bostadsbristen på.

43 procent anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. Men bara 12 procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

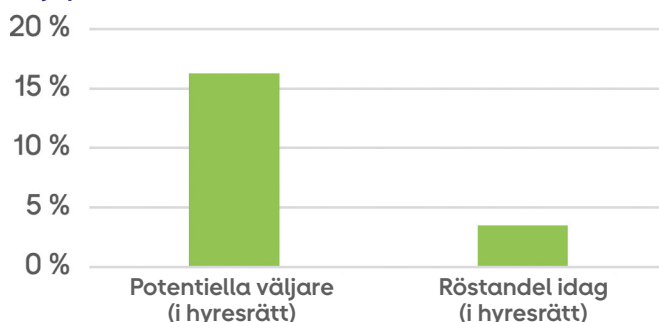
Liberalerna har störst relativ potential av alla partier att växa bland hyresgästerna. 1 procent skulle rösta på partiet idag, men 8 procent av hyresgästerna sympatiserar med partiet.

Totalt är det nästan 150 000 hyresgäster som inte skulle rösta på Liberalerna idag, men som kan tänka sig att göra det.

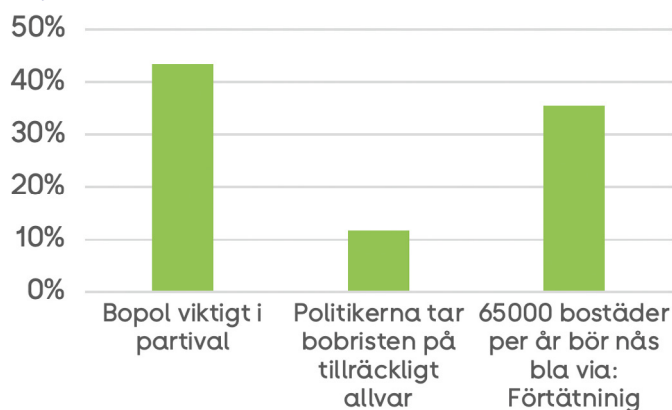
53 procent av alla som sympatiserar med Liberalerna, oavsett upplåtelseform säger nej till marknadshyror.

Knappt var tredje, anger att bostadspolitiken är viktig vid val av parti. 13 procent tycker att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar.

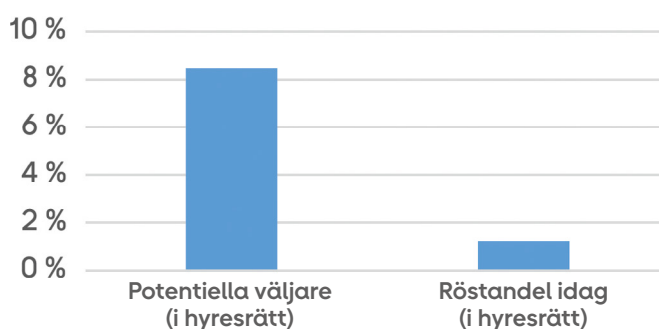
**Potentiella väljare i hyresrätt
Miljöpartiet**

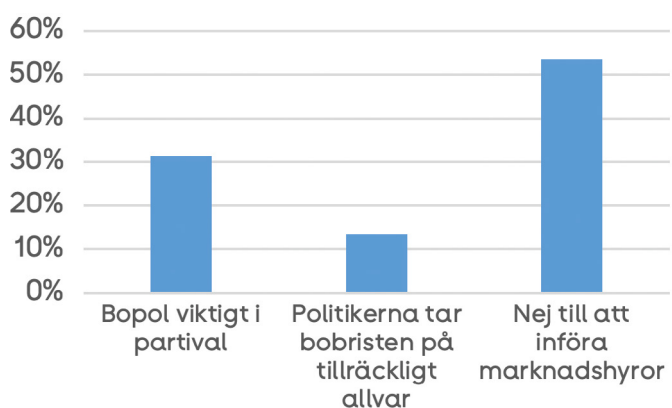
**Alla potentiella väljare
Miljöpartiet**

**Potentiella väljare i hyresrätt
Liberalerna**

**Alla potentiella väljare
Liberalerna**

Hyresgästerna
2022

**Hur vill vi bo
egentligen?**

Slutsatser

I enkäter som frågar folk om vilken bostad de helst vill bo i - som i SEB:s återkommande mätning från demoskop - brukar andelen som vill bo i villa vara omkring 60 procent. Andelen har dock minskat sedan millennieskiftet när villavalet brukade uppgå till 70 procent i undersökningarna, se till exempel Dagens Industri 2018-02-20, *Här är svenskarnas drömbostad*.

Andelen av den vuxna befolkningen som bor i villa är enligt SCB 53 procent. Bland de som fyllt 40 år är andelen 60 procent. Det antyder att de flesta som när en dröm om att bo i villa faktiskt kan göra det.

Samtidigt framkommer det i undersökningen att den enskilt mest attraktiva bostaden är en lägenhet i, eller i närheten av, en större stad. Därtill framkommer det att närheten till staden, den lilla eller den stora, är mycket attraktiv precis som villan som boendeform också är.

Att bo är att väga olika nyttigheter mot varandra: närhet till arbete och vänner, egen tomt, prisbegränsningar, med mera. Men när frågan om bostaden kompliceras något, kring läge och pris, förändras folks preferenser. Villan är attraktiv när respondenten får fantasera fritt, men mindre attraktiv när den möter en verklighet med priskonkurrens och pendlingstider.

I frågorna framträder en grupp; villaentusiaster. De bor oftast redan idag i småhus och utgör ungefär en tredjedel av hela befolkningen. Villaentusiasterna väljer villa framför nästan alla andra val av bostad.

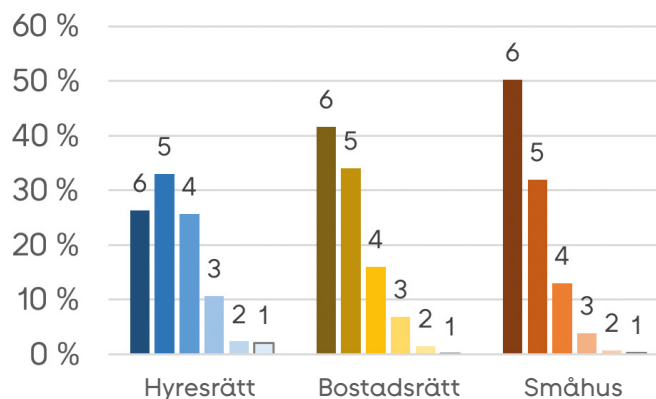
När det kommer till preferenser framstår hanterliga boendekostnader som viktigt för alla, särskilt för hyresgäster. Gruppen har ofta sämre ekonomi än andra och är i större behov av ett samhälle som prioriterar god tillgång på prisvärda bostäder.

Svenskarna är generellt nöjda med hur de bor. Småhusägare är allra mest nöjda med sin bostad.

Åtta av tio småhusägare anger någon av de två högsta kategorierna när de bedömer sitt boende på en sexgradig skala. Bland bostadsrättsägarna gör 75 procent detsamma och bland landets hyresgäster gör sex av tio detsamma.

Mycket få är missnöjda. Av hyresgästerna, där andelen missnöjda är störst, är det ändå bara fyra procent som anger någon av de två lägsta nivåerna på skalan.

**Hur nöjd är du med ditt boende?
6=Mycket nöjd, 1=Inte alls nöjd**

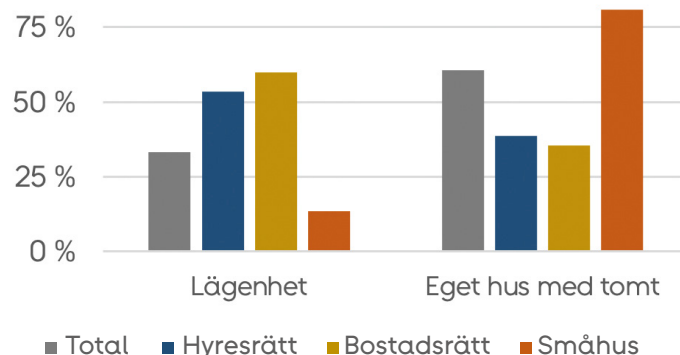
De flesta vill bo i ett eget litet hus med egen tomt. Men bland de som bor i lägenhet, vill de flesta bo kvar i lägenhet.

Majoriteten av de som hyr eller äger sin lägenhet vill bo som de bor idag. Bland de som bor i småhus vill 80 procent fortsätta bo som de redan gör.

Men bland de som bor i lägenhet idag finns ändå en stor grupp, 35–40 procent, som hellre skulle vilja bo i ett eget hus med tomt.

Totalt anger 61 procent att ett eget hus med tomt är så som de vill bo.

**Om du tänker över ditt liv som helhet.
Hur vill du då bo?**

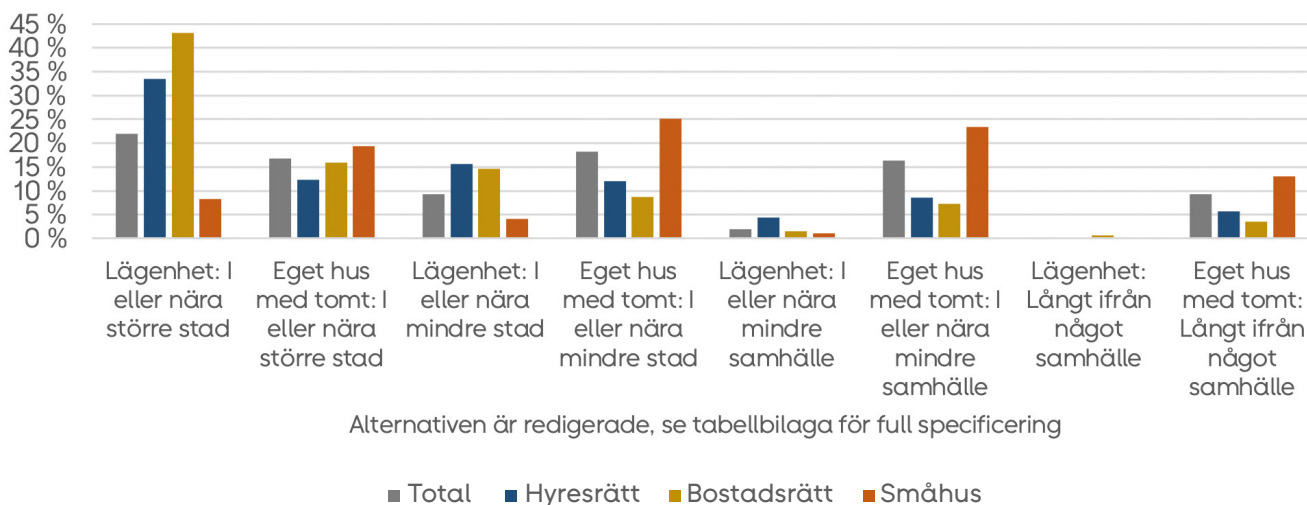

Lägenhet i, eller i närheten av, en större stad, är den enskilt mest attraktiva boendeformen.

Uppdelat på lägenhet eller eget hus med tomt och närhet till olika samhällen står i stället lägenhet i, eller i närheten av, en större stad ut som det mest populära alternativet, särskilt bland boende i hyresrätt och bostadsrätt. Bland småhusägare är det i stället ett eget hus i eller nära en mindre stad som är det mest attraktiva alternativet.

Lägenheter framstår som attraktiva i, eller nära, små och stora städer. Medan hus med tomt framstår som mer eller mindre lika attraktivt överallt i landet.

Om du tänker över ditt liv som helhet. Hur vill du då bo?

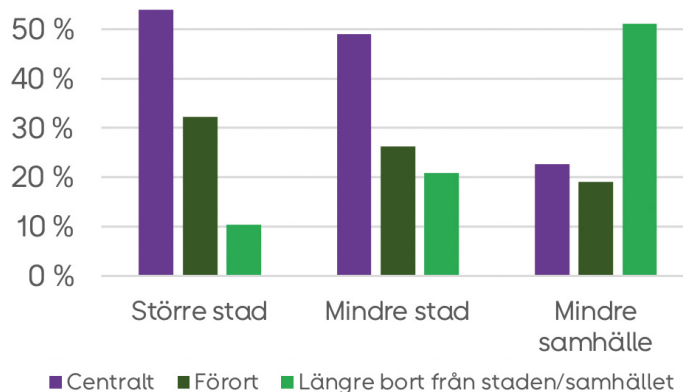
Centralt läge är attraktivt, förutom på landet.

Respondenterna fick en fråga om läge: centralt, förort eller längre bort till närmsta samhälle. Detta utan möjlighet att ange lägenhet eller eget hus som alternativ.

Det centrala läget är mycket attraktivt för de som vill bo i större eller mindre städer. Där angav 54, respektive 49 procent, att det centrala läget är att föredra.

Bland de som föredrog ett mindre samhälle däremot angav 51 procent att avstånd till samhället är att föredra framför närhet till det.

Föredrar du ett centralt läge, förort eller längre bort från staden/ samhället?

Låga boendekostnader och närhet till staden trumfar viljan att bo i villa.

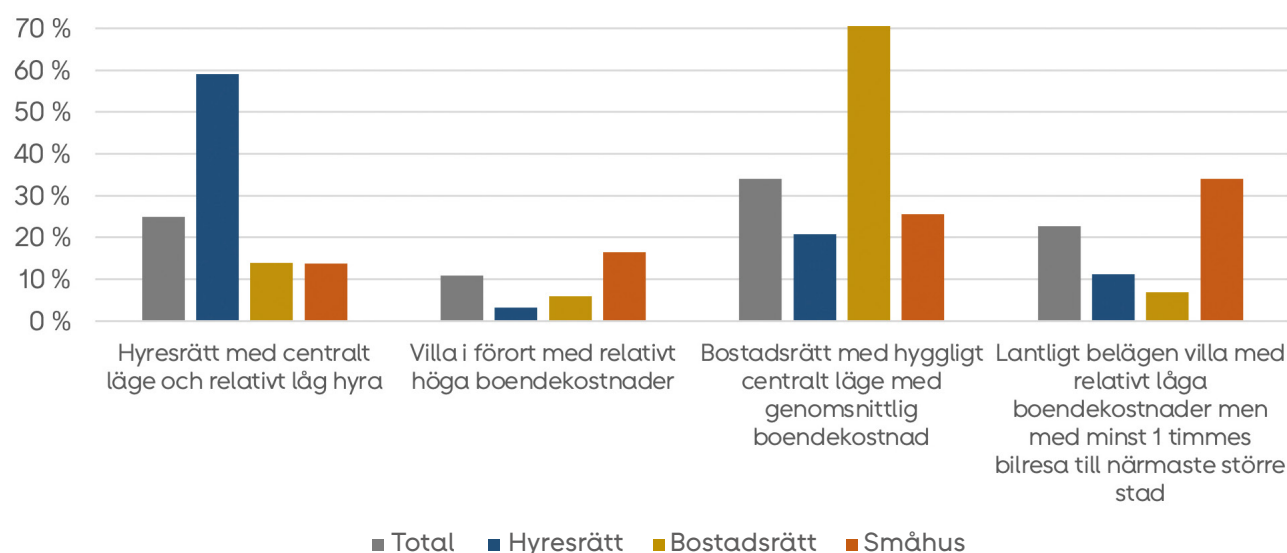
Ställs relativt attraktiva lägenheter mot antingen kostsamma villor eller villor med lång restid påverkas valet av bostad. Villan med höga boendekostnader är inte attraktiv, även med närheten till en stad, i alla fall när den ställs mot mer eller mindre centrala lägenheter med låga eller genomsnittliga boendekostnader.

En villa med längre pendlingstid, fast med tillgång till lantlig miljö är mer attraktiv än den centrala villan. Särskilt bland de som redan bor i småhus är en lantligt belägen villa en attraktiv typ av bostad att bo i.

Mest populär blir, när frågan ställs på det här sättet, den centrala bostadsrätten, 34 procent av alla föredrar den. Den centrala hyresrätten och lantliga villan är ungefär lika populära, 25 kontra 23 procent väljer någon av de alternativen.

Vilken typ av bostad skulle passa dig och ditt hushålls ekonomi om du tvingas välja mellan en av dessa?

Efter hur befolkningen bor idag

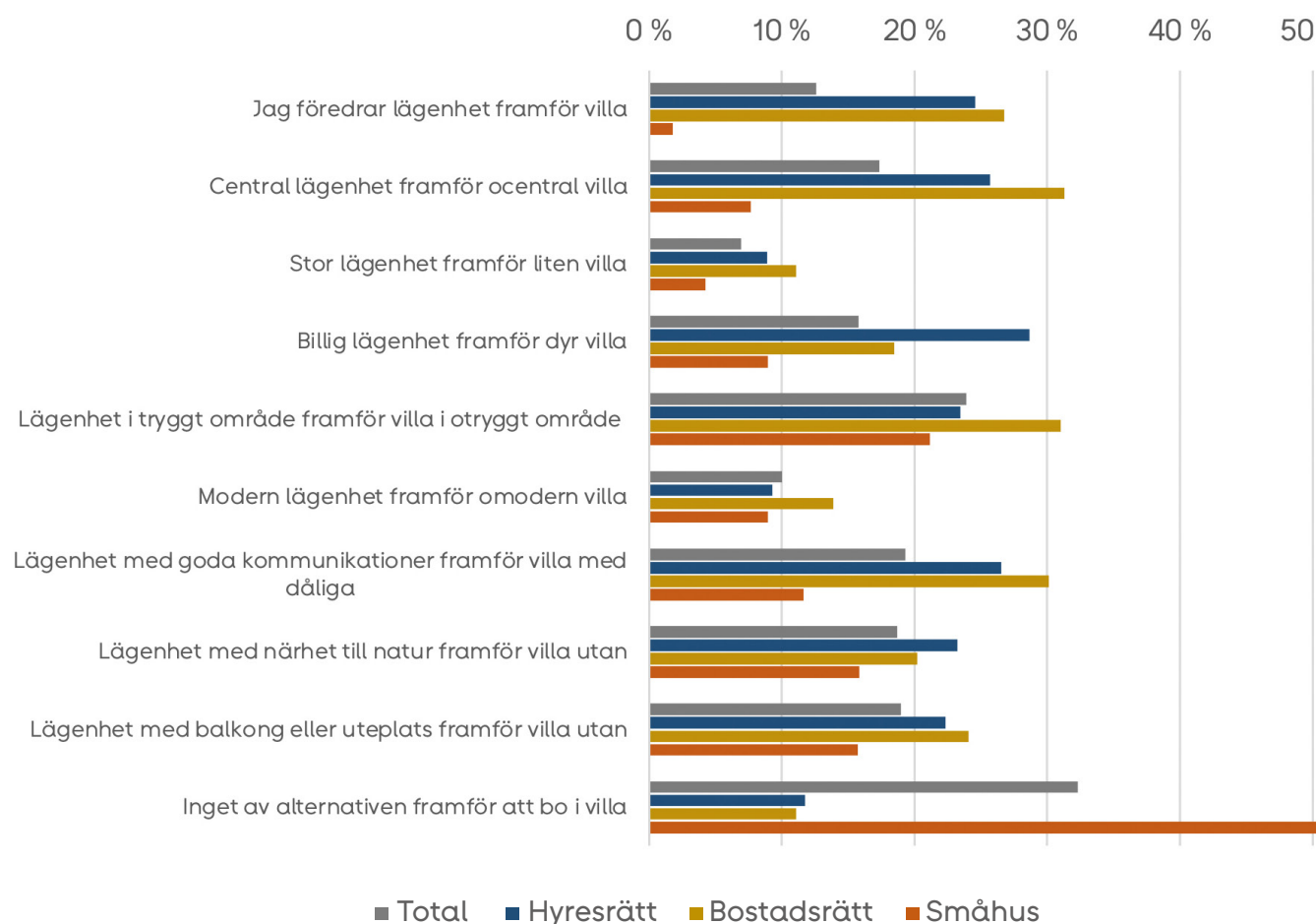

Var tredje vuxen invånare väljer villa framför bekvämlighet, trygghet, natur och närhet till service.

Ställs det egna huset mot ett antal faktorer så kvarstår en kärna, 32 procent av hela befolkningen, som fortfarande väljer villa som sitt önskade boende. Bland de som redan bor i småhus är gruppen större. Här väljer varannan respondent villa framför lägenhet med: ett centralt läge, större boyta, lägre boendekostnader, tryggt område, modernare standard, bättre kommunikationer, bättre tillgång till natur och tillgång till uteplats och balkong.

Frågan är ställd så att frågorna är fristående från varandra. Hade frågorna varit summerande, med till exempel stor, central, modern, lägenhet med närhet till natur, mot villa utan något av detta. Då hade det säkerligen genererat andra resultat.

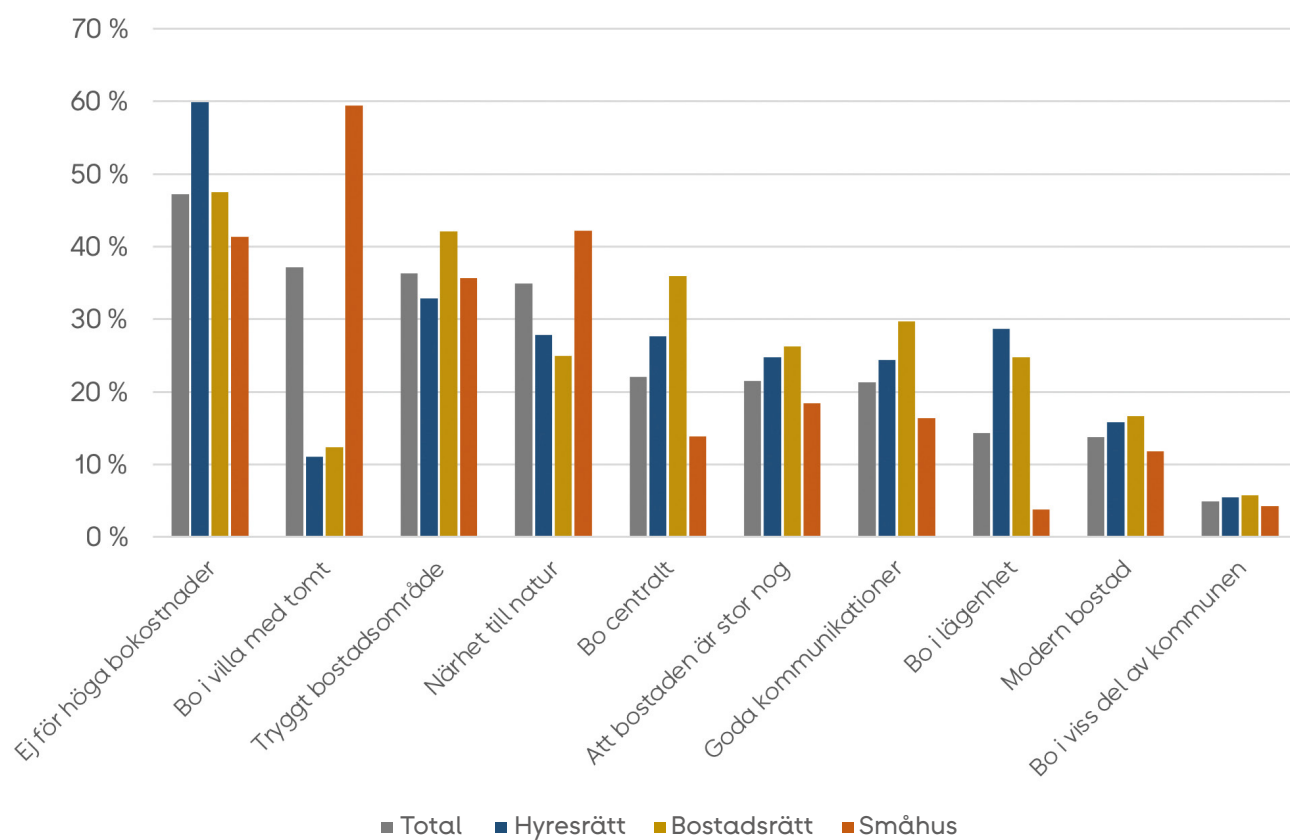
Vilken typ av bostad skulle passa dig och ditt hushålls ekonomi om du tvingas välja mellan en av dessa?

Hanterliga boendekostnader, tryggt boende och närhet till natur är viktigt för de flesta. Bland de som bor i småhus anger en så stor del att villan är viktig att de puttar upp villan till den näst vanligaste faktorn att prioritera inom befolkningen som helhet.

För hyresgäster och bostadsrättsägare, är boendekostnader som inte är för höga, den vanligaste faktorn att prioritera. På andra plats kommer tryggt bostadsområde för båda grupperna. För de som bor i småhus kommer närhet till natur på näst högsta plats.

I din situation och med din ekonomi just nu, vilket/vilka av följande faktorer är viktigast för dig i ditt val av boende?
(max tre svar är möjliga)

Hyresgästerna
2022

Trygghet i bostadsområdet

Slutsatser

Trygghet är centralt för vårt välbefinnande, att vara trygg i sin bostad innebär både en fysisk trygghet från våld, besvär och oro. Men även en mental trygghet där stabilitet och möjligheten att känna sig fri är en viktig del av tryggheten. Den privata ekonomin spelar en stor roll, en annan är grannarnas sociala förhållanden. Till sist kommer det omkringliggande samhällets fysiska och politiska utformning som påverkar tryggheten.

I Hyresgästerna 2022 följer vi framför allt hyresgästernas boendevillkor och uppfattning om samhället och politiken, samt hur boende i bostadsrätt och småhus ser på samma frågor.

I den här delrapporten belyser vi ytterligare tre utsatta grupper, trångbodda hushåll, ekonomiskt stressade hushåll och hushåll med ohållbara boendekostnader. Grupperna har viss överlappning med varandra men skiljer sig även åt. Trångbodda är särskilt missnöjda med sina bostäder medan hushåll med ohållbara boendekostnader har tydligt lägre inkomster och högre boendekostnader än andra.

Hyresgäster har ofta lägre inkomster och upplever otryggheten tydligare än andra. Men de undersökta utsatta grupperna gör det än tydligare. De utsatta grupperna är ofta hyresgäster, men långt ifrån alltid. Särskilt bland ekonomiskt stressade hushåll återfinns en stor grupp inom det ägda beståndet.

Tryggheten i det omkringliggande bostadsområdet är generellt god, omkring 90 procent anger att de känner sig trygga utomhus i sitt bostadsområde. Särskilt bland boende i småhus anger få att de inte känner sig trygga utomhus medan det bland hyreshushåll och de utsatta hushållen är fler, omkring tio procent som anger att de inte känner sig trygga utomhus.

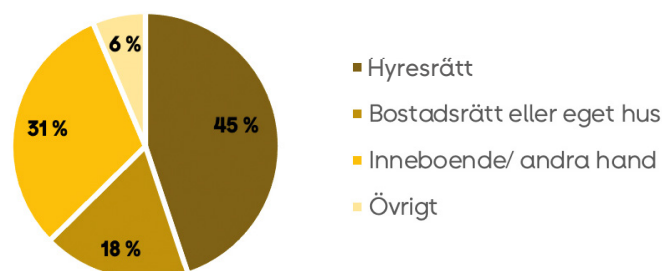
De åtgärder som önskas för ökad trygghet är oftast bättre belysning, mer närvaro av polis och väktare samt sociala åtgärder riktade mot unga.

Otryggheten är inte jämnt fördelad i samhället, varken den egna ekonomiska otryggheten eller den vi möter utanför bostaden. Den är inte heller uppdelad, i stället är den koncentrerad, så att den egna ekonomiska otryggheten sammanfaller med den sociala otryggheten ute på gatan. Fenomenet drivs på av enhetliga bostadsområden, där stora villor är koncentrerade till vissa områden, medan stora flerfamiljshus är koncentrerade till andra. Just den fysiska uppdelningen av bostadstyper är helt driven av politiska regleringar om vad som får byggas var. Fördelen med regleringsproblem är att de är möjliga att lösa. Om vi tänker om, tillåter och planerar för mer blandade områden.

Trångboddhet har varit ökande under flera år i Sverige. Det finns flera olika mått att använda sig av. Här använder vi 20 kvadratmeter per boende, definitionen är hämtad ur Boverkets rapport *Mått på bostadsbristen*. Hushåll med färre än 20 kvm per person kategoriseras som trångbodda.

Andelen trångbodda hushåll uppgår då till ungefär fem procent av alla hushåll. Den största delen av de trångbodda hushållen bor i hyresrätt. Men en stor del är på olika sätt inneboende i någon annans bostad.

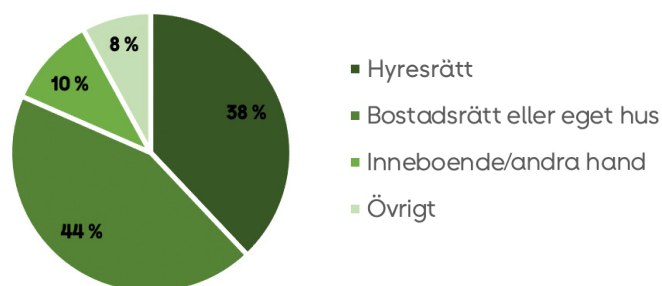
Trångbodda hushåll (5%)

Ekonomiskt stressade hushåll är hushåll vars inkomster inte räcker till Konsumentverkets kostnadsuppskattningar för individer i ett hushåll. Kostnaderna har satts till 5 500 kr per barn och 6 400 kr per vuxen, där ingår kostnader för bostaden. Indikatoren ska ses som en fingervisning för hur många som redan idag har svårt att få pengarna att räcka till normala utgifter.

Räknat på det här sättet uppgår andelen stressade hushåll till tolv procent av hela befolkningen. Knappt 40 procent av dem bor i hyresrätt medan nästan 45 procent äger sitt boende.

Ekonomiskt stressade hushåll (12%)

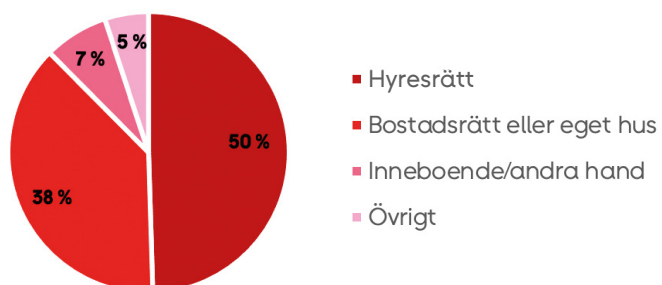

Vi frågade om hushållets hela inkomst, efter att skatten är betalad och bidrag har erhållits. Samtidigt frågade vi om hushållets boendekostnader. Boendekostnaderna är specificerade som hyra, värme, el och andra avgifter medan amortering på bolån inte räknas in.

Med boendekostnader och inkomster räknar vi fram andelen med ohållbara boendekostnader. Definitionen är hämtad från Eurostat och anger hur många som betalar mer än 40 procent av deras inkomst, efter skatt och bidrag, i boendekostnader.

Andelen med ohållbara boendekostnader uppgår då till 15 procent av alla hushåll. Vartannat hushåll med ohållbara boendekostnader bor i hyresrätt. Men 38 procent äger sitt boende.

Hushåll med ohållbara boendekostnader (15%)

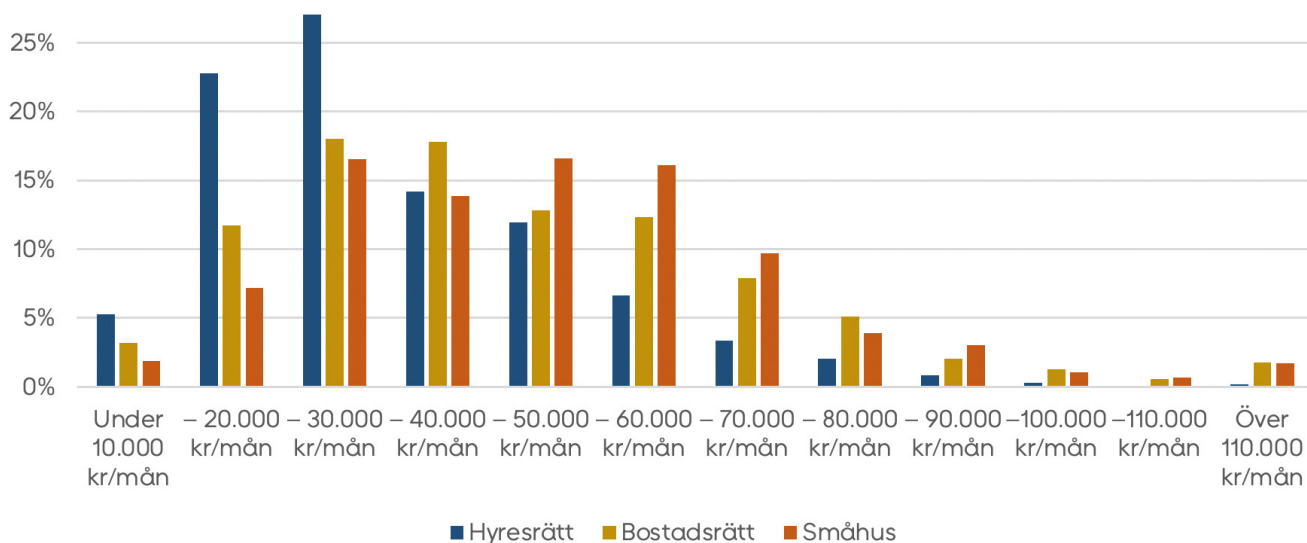

Hushållens inkomstsituation

Genomsnittliga hushåll har omkring 45 000 kronor i total disponibel inkomst varje månad. Alltså efter att skatt är betald och olika bidrag och ersättningar har inkommit.

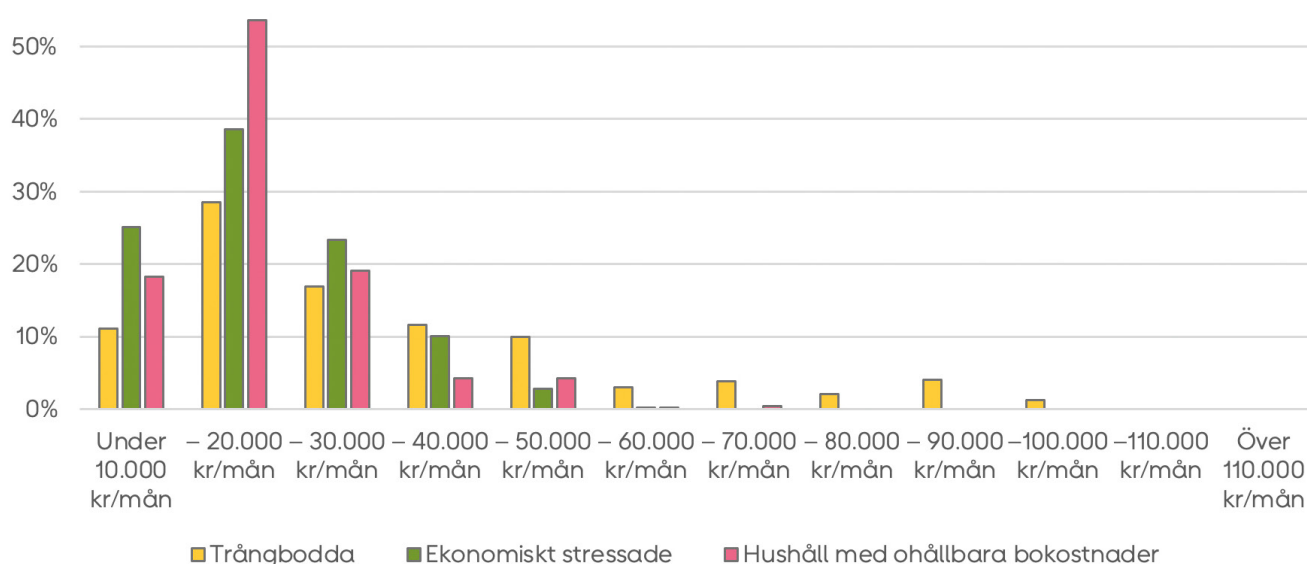
De som bor i småhus tenderar att ha något högre inkomster medan boende i bostadsrätt placerar sig genomsnittligt. Hyresgäster har i stället lägre disponibel inkomst (25 000 kr/mån) än övrig befolkning.

Total disponibel månadsinkomst, hela hushåll

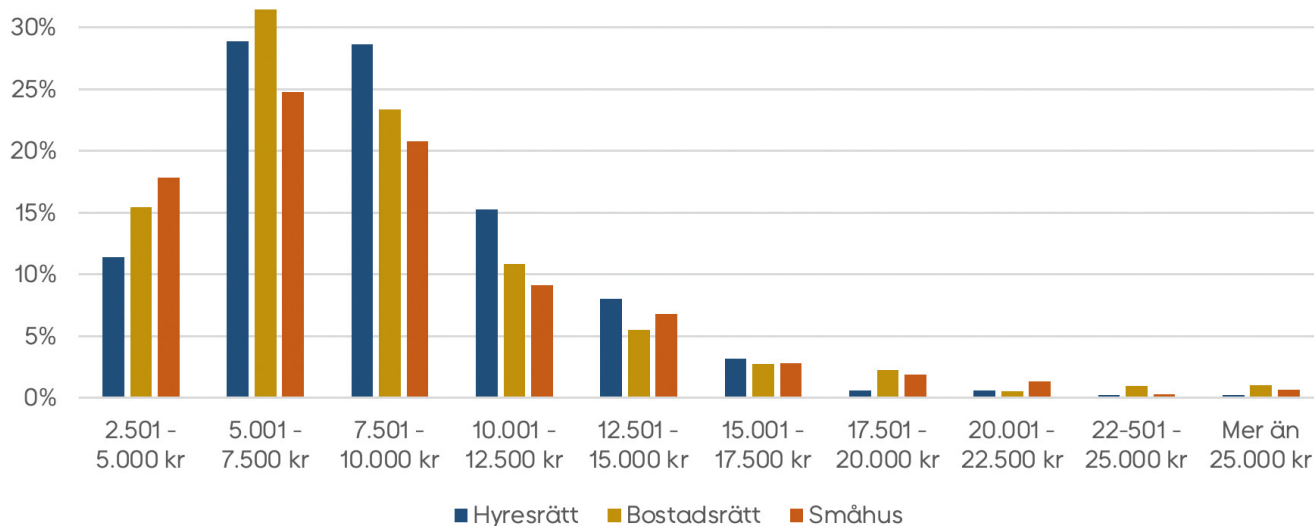
Hushåll med ohållbara boendekostnader och ekonomiskt stressade hushåll har lägst inkomster. Få sådana hushåll har disponibla inkomster över 30 000 kronor i månaden. Gruppen trångbodda kontrasterar här. Även om majoriteten av gruppen har mycket låga inkomster så har små delar av gruppen höga och mycket höga inkomster varje månad.

Total disponibel månadsinkomst, hela hushåll

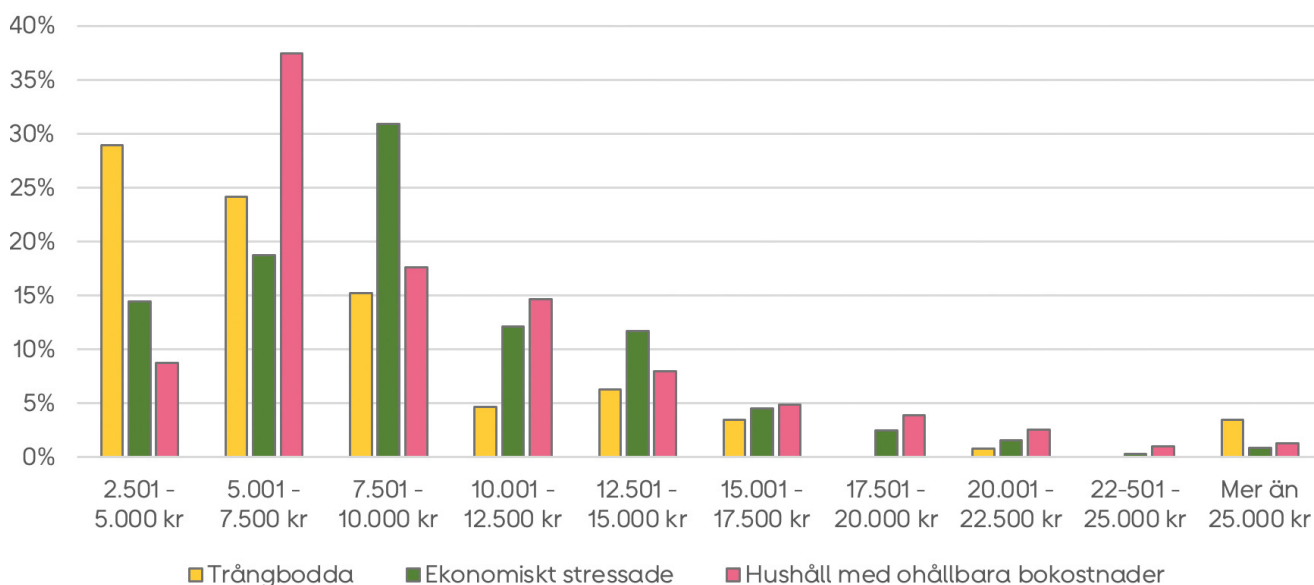
Boendekostnaderna är mer lika mellan de olika grupperna, de vanligaste boendekostnaderna är mellan 5 000 och 10 000 kr/månaden. Lägst boendekostnader har småhusägare följt av bostadsrättsägare, medan hyresgäster betalar mer för sitt boende. Samtidigt förekommer det hushåll som äger en bostad med mycket höga boendekostnader.

Totala boendekostnader per månad, hushåll

Bland de utsatta hushållen skiljer sig förutsättningarna internt. Medan en stor del av de trångbodda hushållen har väldigt låga boendekostnader så verkar gruppen ekonomiskt stressade och hushållen med ohållbara boendekostnader oftare karakteriseras av höga boendekostnader i kombination med låga inkomster.

Total boendekostnad per månad, hushåll

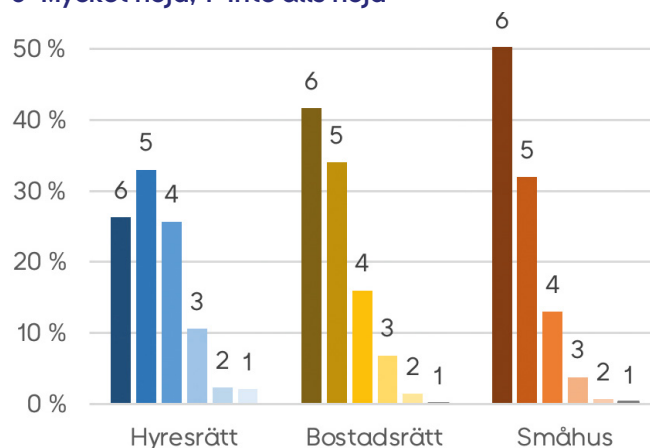

Vi är nöjda med vårt boende

De flesta är nöjda eller mycket nöjda med sina bostäder. Även om småhusägare står ut som mest nöjda med sina bostäder så anger 59 procent av alla hyresgäster att de är nöjda eller mycket nöjda med sina bostäder.

Hur nöjd är du med ditt boende?

6=Mycket nöjd, 1=Inte alls nöjd

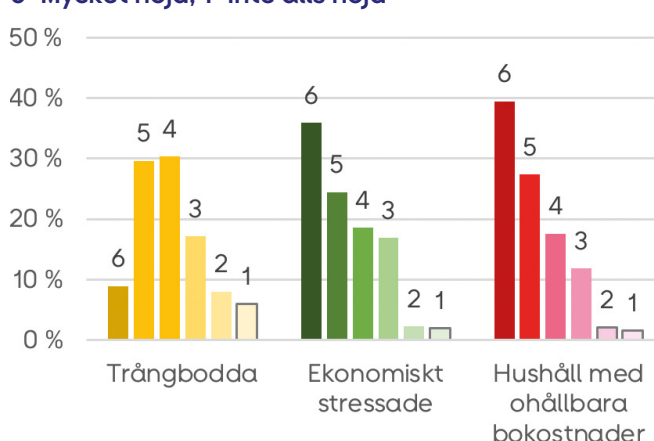

Även bland de mer utsatta hushållen är de flesta nöjda med sina bostäder. Trångbodda hushåll sticker dock ut.

Kanske är trångboddheten ett aktivt val för vissa, men för en stor del så upplevs inte 20 kvadratmeter per person som tillräckligt.

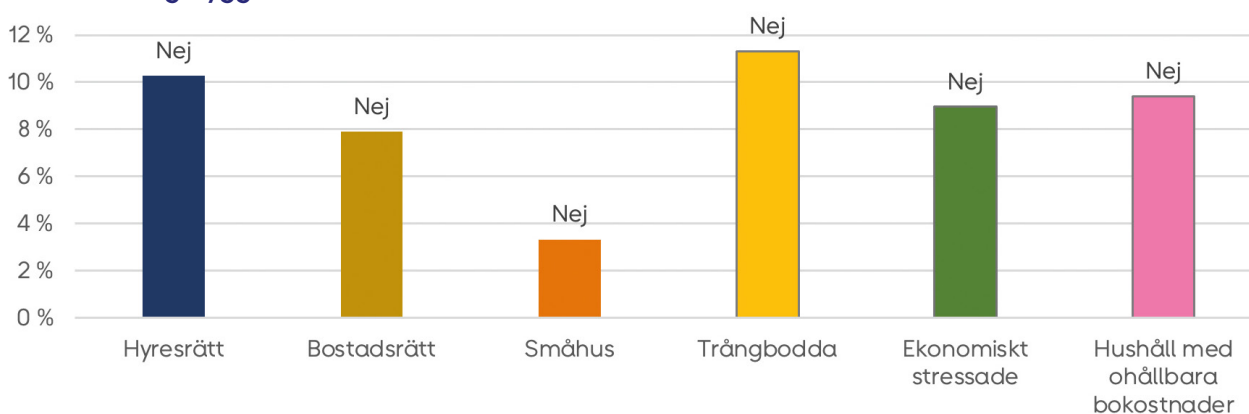
Hur nöjd är du med ditt boende?

6=Mycket nöjd, 1=Inte alls nöjd

Ungefär 90 procent av de tillfrågade upplever sig trygga utomhus där de bor medan en minoritet inte gör det. Gruppen som känner sig otrygga är störst bland hyresgäster, de utsatta hushållen och bostadsrättsägare. Mellan åtta och tolv procent av grupperna anger att de känner sig otrygga utomhus. Medan de som bor i småhus mycket sällan bor i områden de uppfattar som otrygga.

Känner du dig trygg utomhus i området där du bor?

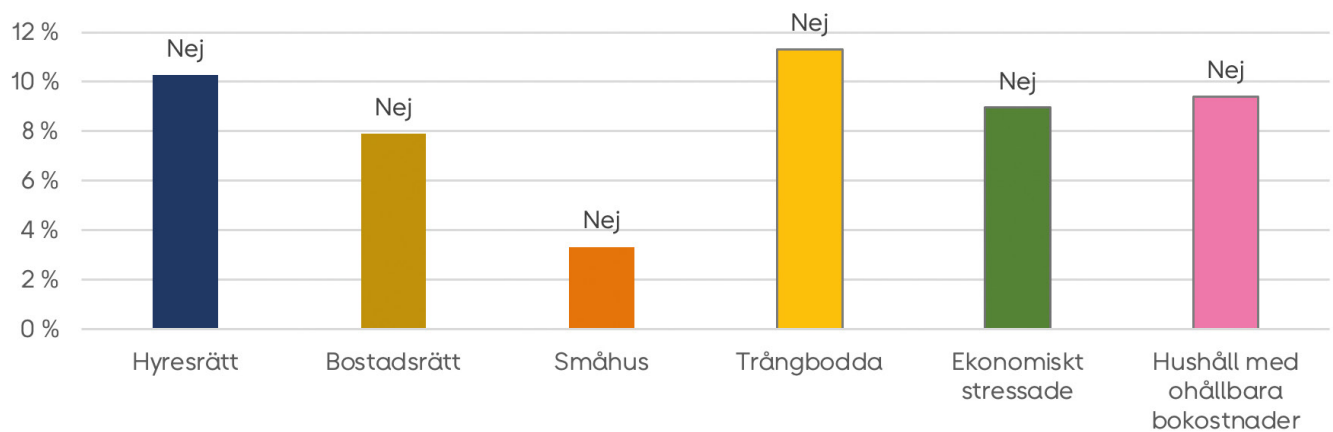

Vad gör oss trygga?

Samma mönster uppvisas när vi frågar om ifall bostadsområdet de själva bor i behöver åtgärder för ökad trygghet. De flesta anser att det inte behövs åtgärder för ökad trygghet i deras bostadsområde.

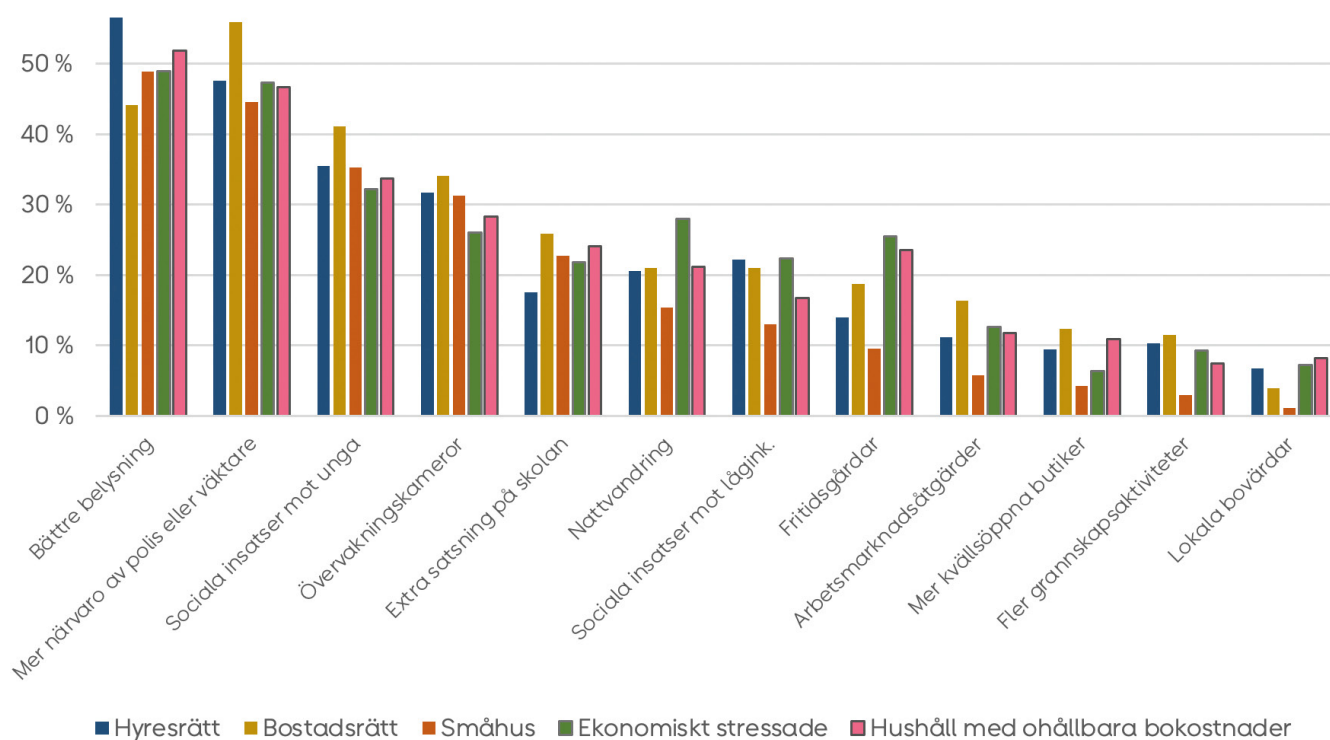
Men dubbelt så många anger att de vill ha fler åtgärder än som själva känner sig otrygga. Åter igen är det oftare hyresgäster och utsatta hushåll som upplever otrygghet. Medan 1 av 10 småhusägare uppger att det behövs sådana åtgärder, uppger nästan var fjärde hyresgäst att det behövs. Bland de utsatta hushållen är andelen liknande medan den är något lägre (17 procent) inom bostadsrättshushåll.

Mitt bostadsområde behöver åtgärder för ökad trygghet

Till respondenterna som svarade att deras område behövde åtgärder för ökad trygghet ställdes följdfrågan om vilka åtgärder det skulle kunna vara. Bättre belysning är genomgående åtgärder som är populära, precis som ökad närvaro av polis och väktare, omkring hälften av alla respondenter önskar mer av det. Därefter kommer sociala insatser och övervakningskameror. De undersökta grupperna svarar snarlikt. Trångbodda hushåll är exkluderade på grund av få svarande i detta läge.

Vilka åtgärder skulle få dig att känna dig mer trygg i ditt bostadsområde?

Hyresgästerna
2022

Bostadsbrist: konsekvenser och lösningar

Slutsatser

Bostadsbristen stryper möjligheten för allt fler att välja sitt liv och fånga de möjligheter som kommer deras väg. 80 procent ser problemet, 33 procent drabbas själva eller via någon i sin närhet och 25 procent lider själva av bristen. Hyresgäster och unga är bland de värst drabbade, 38 respektive 54 procent anger att bostadsbristen begränsar deras liv.

Nästan alla ser bristen och vill att den byggs bort, nästan varannan bostadsägare skulle till och med acceptera en prissänkning på den egna bostaden om bristen byggs bort. I storstadsområdena anger en majoritet av bostadsägarna det.

Var fjärde invånare anger att bostadsbristen har fått dem att tveka inför ett eller fler större livsval de senaste två åren. I gruppen unga vuxna, (18-29 år) är det hela 54 procent som anger det och bland hyresgäster är andelen 38 procent.

När respondenterna tillfrågas om var det ska byggas vill folk ha fler nya stadsdelar där det inte bor någon idag, att industriområden bör omvandlas och att det byggs mer på höjden.

Samtidigt visar resultaten medborgarnas uppenbara målkonflikt när det kommer till bostäder, nästan alla vill att bostadsbristen ska lösas. Men nästan ingen vill att det ska byggas i närheten av där de själva bor.

Politikernas ansvar är att lösa och välja i sådana målkonflikter. Men bara en av tio tycker att politikerna tar sitt ansvar i frågan.

Ska människor kunna välja vilken liv de vill leva, ska företag kunna hitta den arbetskraft de vill ha måste det finnas bostäder så att folk kan flytta på sig. Bristen på bostäder stryper drömmar, framför allt för de som saknar ekonomiska resurser. Men kommunerna möter problemet med att väljarna inte vill ha nybyggen i närheten av där de själva bor. Och då är det lättast att inte bygga.

För att lösa konflikten måste folks vilja att bygga bort bostadsbristen få större plats i den praktiska politiken. Om alla kommuner får uppdrag och hjälp att ta sin del blir lösningarna lättare att genomföra.

Befolkningen vill att frågan får en gemensam lösning där alla kommuner tar ansvar tillsammans. Väljarna är med på tåget, är politikerna det?

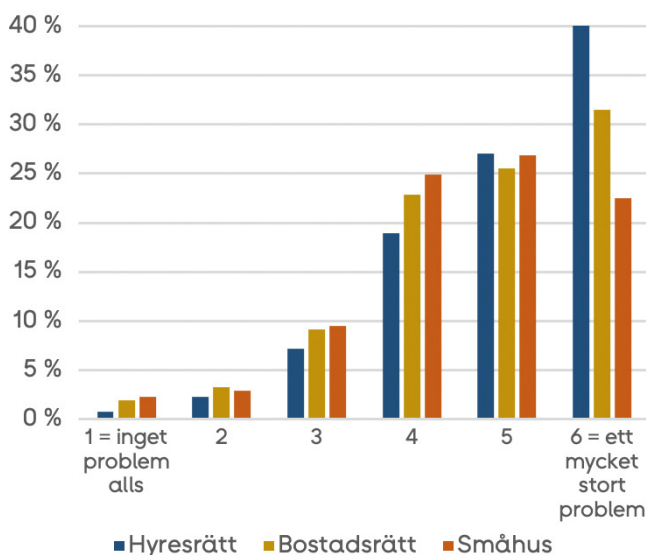
Vem påverkas av bostadsbristen?

Åtta av tio ser allvaret i bostadsbristen

Bostadsbristen är ett stort problem, det är en bostadspolitisk verklighet som hela befolkningen kan enas kring. Majoriteten inom alla grupper anger att det är ett stort eller mycket stort problem.

Hyresgäster ser bostadsbristen som ett större problem än andra. 40 procent av alla hyresgäster anger att bostadsbristen är ett mycket stort problem.

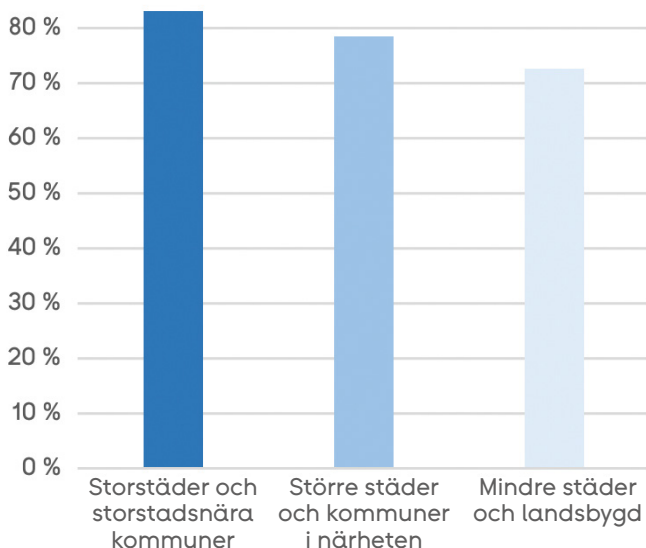
I vilken uträkning tycker du att bostadsbristen är ett samhällsproblem?

Bara 73 procent av småstads- och landsbygdsborna anger att bostadsbristen är ett stort problem

Genomgående svarar alla grupper att bostadsbristen är ett allvarligt problem. Men tydligast är problemet i landets tre storstadsområden.

Bostadsbristen är ett stort problem (4-6)

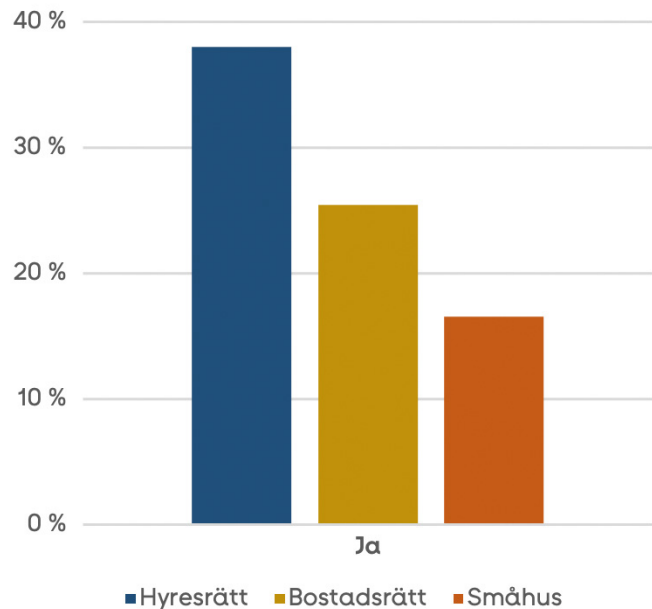

Bostadsbristen har fått var fjärde invånare att tveka inför större livsval

17 procent av småhusägare nästan 40 procent av hyresgästerna har, på grund av bostadsbristen, tvekat inför något av sex listade livsval de senaste två åren.

Att flytta överhuvudtaget är det vanligaste valet som de svarande har tvekat inför. Därefter kommer tvekan inför att ta jobb eller studera.

Har bostadsbristen under de senaste två åren fått dig att tveka inför att: Bilda familj, separera, flytta, påbörja en utbildning eller ta ett jobb?

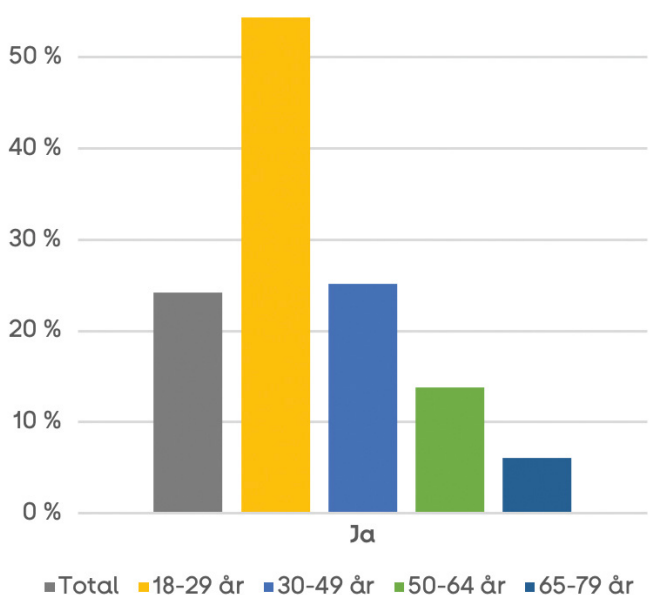
Varannan ung, och var fjärde medelålders begränsas i sina livsval på grund av bostadsbristen

Gruppen unga är värst drabbad av bostadsbristen. 54 procent i åldern 18–29 år anger att bostadsbristen har fått dem att tveka inför större livsval.

Med högre ålder faller andelen, men sannolikt även andelen som alls ställs inför större livsval.

Trots det svarar många, 25 procent i åldern 30–49 år att bostadsbristen har fått dem att tvekat inför större livsval de senaste två åren.

Har bostadsbristen under de senaste två åren fått dig att tveka inför att: Bilda familj, separera, flytta, påbörja en utbildning eller ta ett jobb?

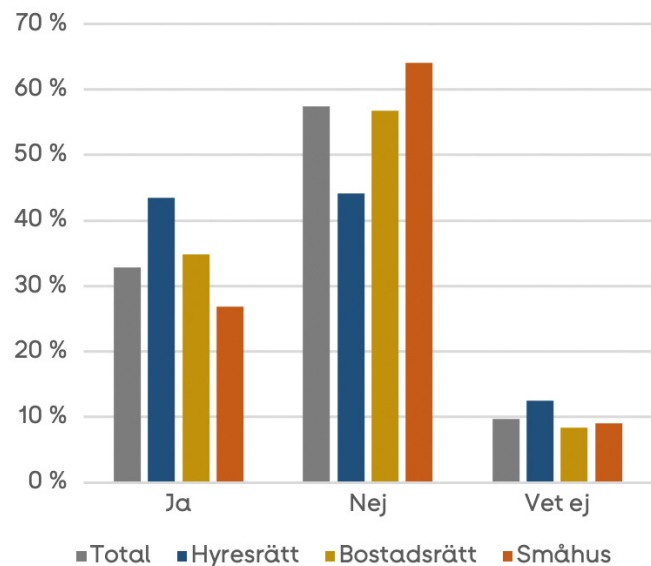

Var tredje invånare påverkas själv eller känner någon som påverkas negativt av bostadsbristen

Nästan 45 procent av alla hyresgäster, och 35 procent av alla i bostadsrätt anger att de själva eller någon de deras närhet drabbas av bostadsbristens negativa konsekvenser.

Småhusägare är minst påverkade, men 27 procent av dem anger samma sak.

Påverkas du eller någon i din närhet negativt av bostadsbristen?

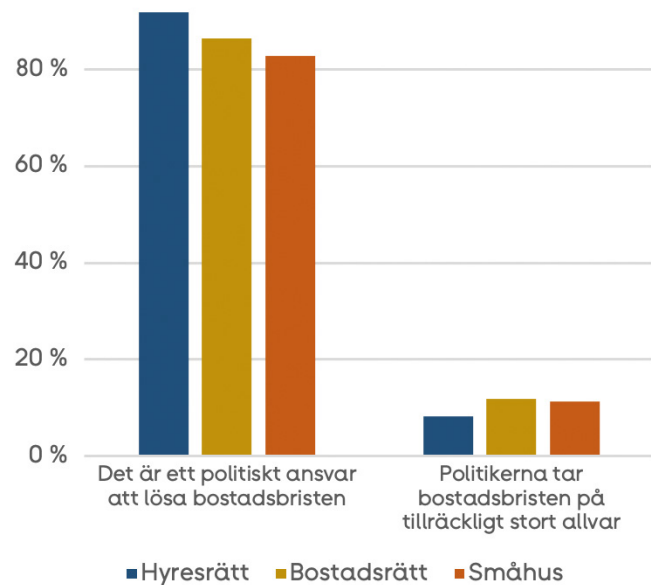

86 procent anger att politikerna har ansvaret att lösa bostadsbristen, 11 procent att politikerna tar frågan på tillräckligt stort allvar

Det är något vanligare att hyresgäster anger att det är ett politiskt ansvar att lösa bostadsbristen. Men även bland småhusägare anger drygt 80 procent att det är ett politiskt ansvar.

Mycket få tycker att politikerna lever upp till ansvaret. Bara åtta procent av hyresgästerna och tolv procent av de som äger sitt boende gör det.

Tar politikerna sitt ansvar?

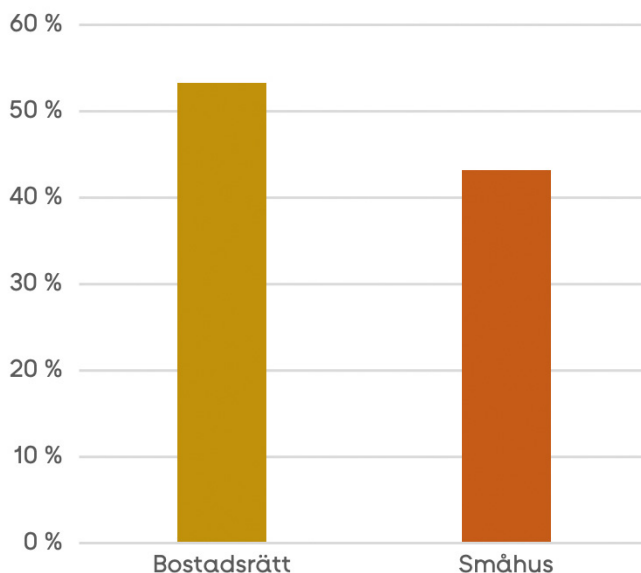
Hur löser vi bostadsbristen?

Varannan anger att de kan acceptera prisfall på egna bostaden som del i att lösa bostadsbristen

53 procent av bostadsrättsägarna och 43 procent av småhusägarna anger att de är villiga att acceptera ett prisfall på fem procent eller mer som konsekvens av att bostadsbristen byggs bort.

Bara 17 procent anger noll procent prisfall medan en stor grupp, 36 procent väljer att inte ta ställning till frågan.

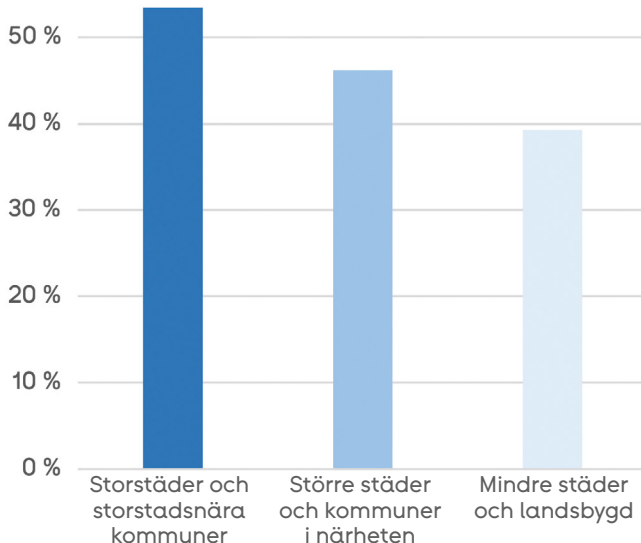
Andel som accepterar 5 % värdeminskning på sin bostad för åtgärder som löser bostadsbristen

I landets tre storstadsregioner är det fler som anger att de är ok med prisfall om bristen byggs bort. Där anger en majoritet det och totalt 42 procent anger att de är ok med ännu högre prisfall.

I regioner med eller nära större städer, som Linköping och Örebro är det färre som accepterar ett prisfall (46 %). Lägst andel återfinns i de minsta kommunerna (39 %).

Andel som accepterar 5 % värdeminskning på sin bostad för åtgärder som löser bostadsbristen

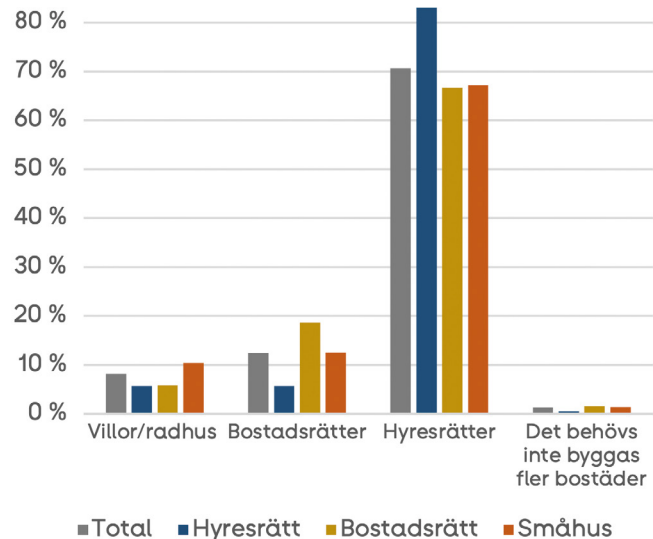

Hyresrätter är prioriterat när vi bygger nytt, av alla

Att det är hyresrätter som de flesta vill se mer av är tydligt. 83 procent av hyresgästerna, 67 procent av bostadsrättsägarna och småhusägarna vill att det i första hand ska byggas fler hyresrätter.

Tolv procent anger att bostadsrätter är prioriterat medan åtta procent anger att villor och radhus är prioriterat.

Vilket typ av bostäder borde det i första hand byggas mer av?

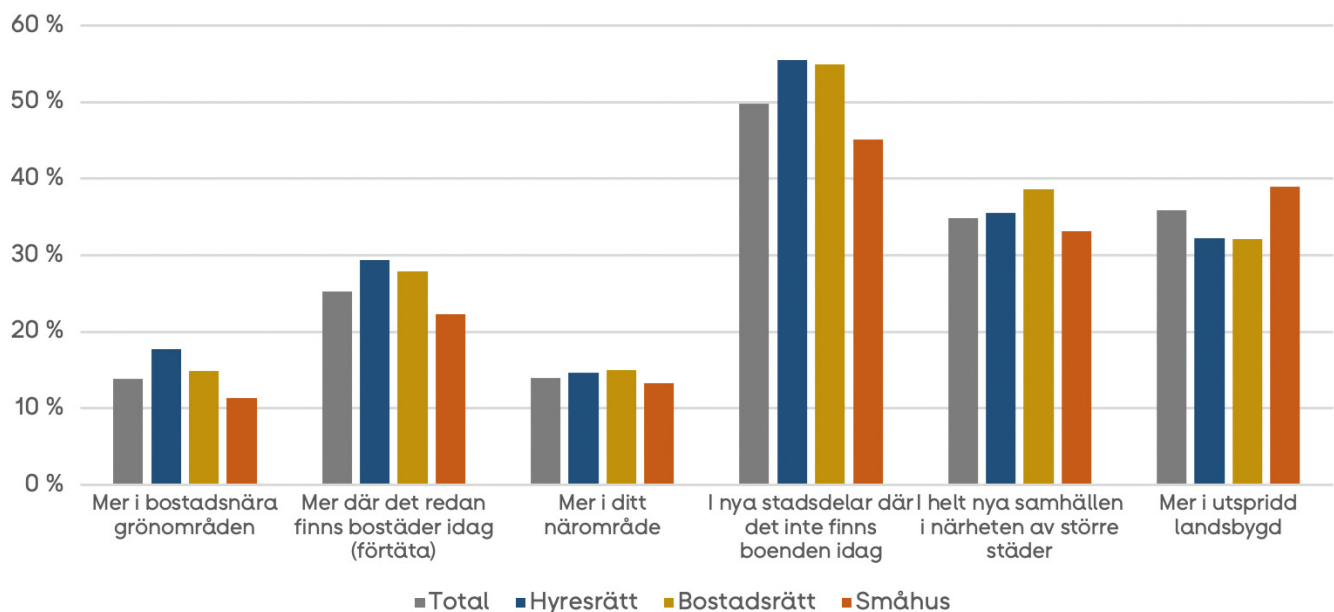

Nya stadsdelar där ingen bor idag är bäst när vi bygger nytt

Nya stadsdelar, följt av landsbygd och i helt nya samhällen är mest populärt när det ska byggas nytt. Minst intressant är att det byggs i närheten av där man själv bor samt i bostadsnära grönområden.

Någon större skillnad finns inte mellan upplåtelseformerna förutom att småhusägare är generellt sett mindre intresserade av de uppställda alternativen, förutom av ökat byggande på landsbygden.

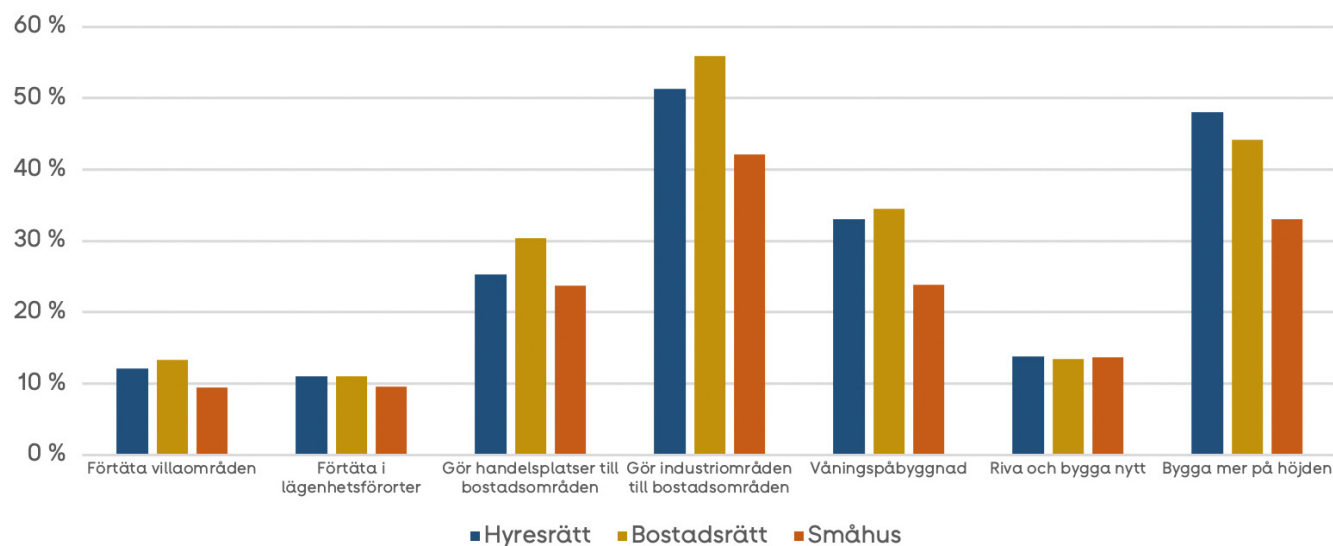
Enligt Boverket behöver det byggas ungefär 65 000 nya bostäder varje år. Var tycker du att det ska byggas fler bostäder?

Förtäta på industrimark och med högre hus än idag

Förtätning som sker genom omvandling av industriområden är mest populärt, knappt 50 procent anger att det är att föredra. Därefter kommer att bygga mer på höjden, med 39 procent. Bostadsrättsägare är något mer positiva till olika förtätningsalternativ medan småhusägare är något mindre positiva.

Om vi ska förtäta våra boendemiljöer, hur bör det gå till?

Hyresgästerna
2022

Befolkningens bästa bostadspolitik

Slutsatser

En bred allmännytta för alla, som har en dominerande ställning på den lokala hyresmarknaden. Statliga stöd och politik för att kommunerna ska planera för fler bostäder. Starkt stöd för fortsatt eller utökat hyregästinflytande via dagens förhandlingsmodell. Så kan allmänhetens syn på bostadspolitiken sammanfattas.

I den här delrapporten fokuserar vi på hur svenskarna ser på vilken bostadspolitik vi behöver, med extra fokus på hyresdelen av bostadsmarknaden. Genomgående är stödet brett för en aktiv och generell bostadspolitik där hela befolkningen är mottagare av politiken.

De flesta anger att alla kommuner ska ha kommunala bostadsbolag, som är till för alla kommuninvånare och som utgör omkring hälften av alla hyresbostäder.

Starkast stöd finner vi i motståndet mot marknadshyror. Inga av de undersökta grupperna är för ett införande av marknadshyror. Näst efter det är det den breda uppfattningen om att staten bör stödja energieffektivisering av fastigheter.

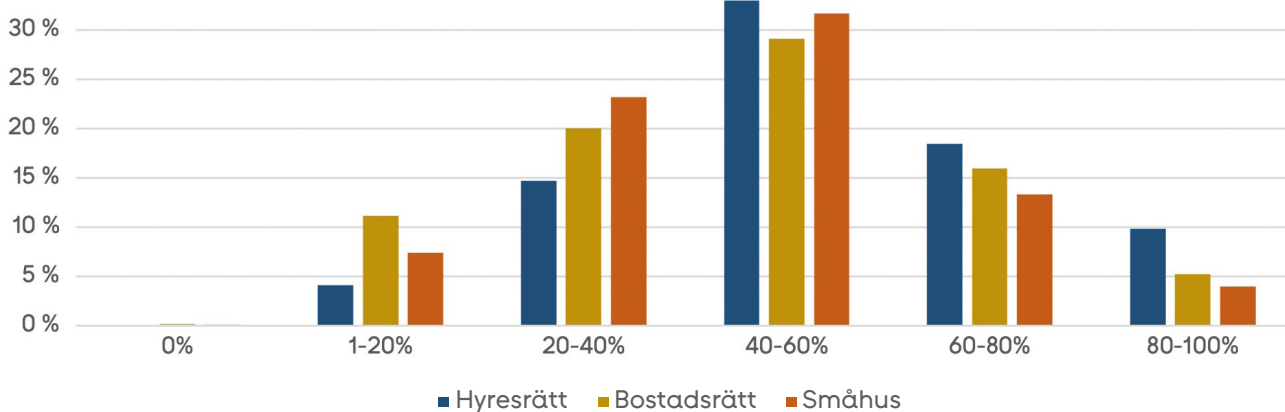
Stödet för hyresgästinflytande vid renovering eller hyresförändringar är starkt inom alla undersökta grupper, liksom förslag som statligt nybyggnationsstöd och statlig politik för att pressa kommunerna att planera för fler bostäder.

De selektiva åtgärderna har lägre stöd, när frågor ställs om hyresrätter ska fördelas efter behov eller via rak kö, som idag, svarar de flesta att rak kö är att föredra. Ett liknande resultat återfinns inom bostadsbidraget. Det är nämligen bara bland hyresgäster som fler är för en höjning av bostadsbidraget än emot en höjning. En möjlig slutsats är att allmänheten uppskattar system som omfattar alla och ser mer skeptiskt på behovsfördelning av olika resurser.

Bred allmännytta för alla eller smal för utsatta grupper?

Alla vill ha närvarande kommunal allmännytta, de flesta vill att den ska dominera hyresmarknaden. På frågan om hur stor andel som den kommunala allmännyttan bör äga, av alla hyresrätter som finns i kommunen svarar de flesta omkring hälften. 60 procent av alla hyresgäster anger att allmännyttan bör äga hälften eller mer. 10 procent av hyresgästerna anser att allmännyttan borde äga näst intill alla hyresrätter i kommunen. Bland de som äger sin bostad anger de flesta en något lägre procent men likväl att allmännyttan bör ha en dominerande ställning på den lokala hyresmarknaden.

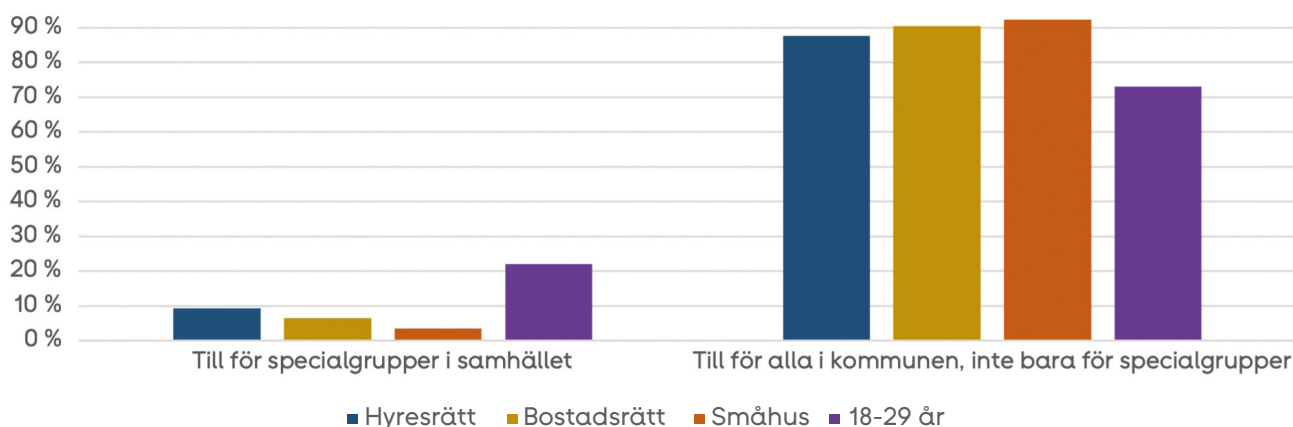
Ungefär hur stor del av hyresrätterna i en kommun ska ägas av allmännyttan/kommunen?

Allmännyttan bör vara öppen för alla. Men bland de mest utsatta är efterfrågan på selektiva inslag större.

90 procent anger att den kommunala allmännyttan ska vara öppen för alla kommuninvånare snarare än till för specialgrupper. Boende i hyresrätt är marginellt oftare för selektiva inslag och bland olika utsatta grupper. Bland unga 18–29 år är andelen som vill ha en selektiv allmännytta, till för specialgrupper störst. Men även rör det sig om en minoritet på 22 procent.

Anser du att allmännyttans (kommunens) hyresrätter ska vara till för alla kommuninvånare eller ska de vara till för specialgrupper?

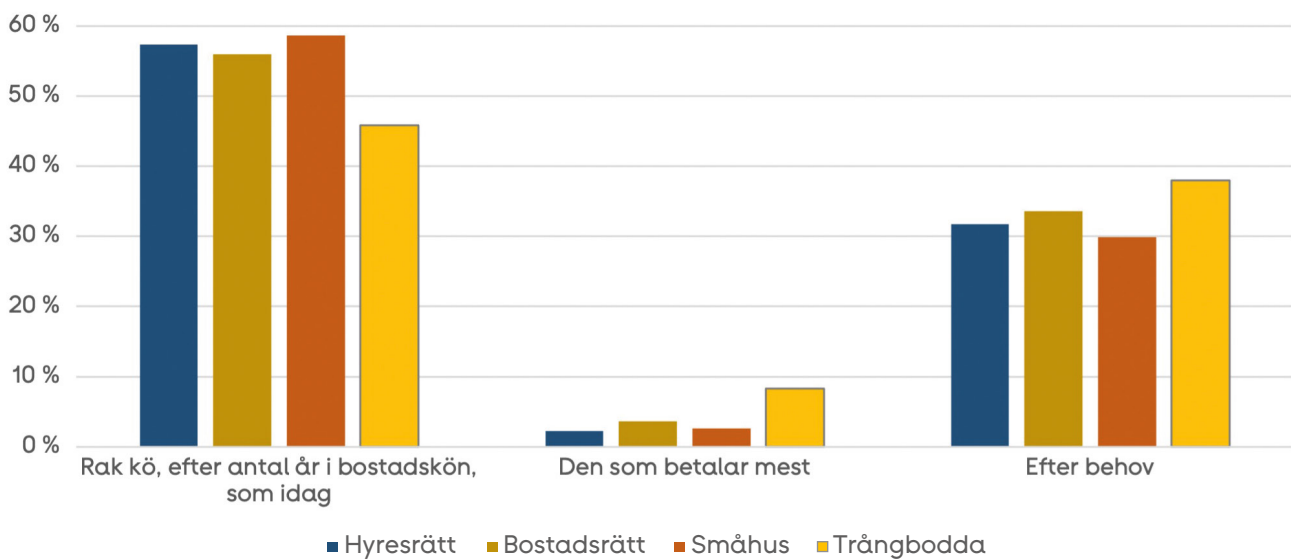
Svagt stöd för behovsfördelning av hyreslägenheter. Trångbodda mest öppna för att ändra systemet.

Hur ska fördelningen av hyresrätter gå till? Idag fördelas lägenheter i huvudsak efter rak kö, där den som anmälde sig till den kommunala kön först får lägenheten, bland de som är intresserade.

Systemet har brett stöd inom de flesta grupper med 55–60 procent. Bland trångbodda (mindre än 20 kvm/ person i hushållet) är stödet som lägst. 46 procent av de trångbodda anger att rak kö är det bästa, åtta procent att den med högst betalningsvilja bör få den och 38 procent att de bör fördelas efter behov.

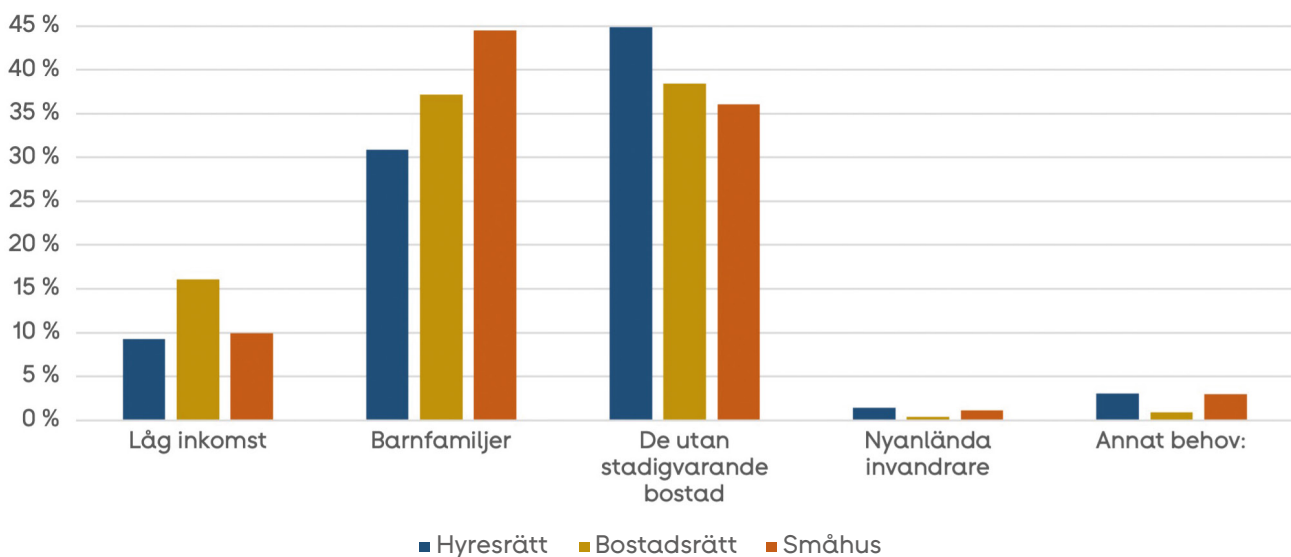
Inom de andra grupperna vill knappt någon att betalningsförmåga ska avgöra tilldelningen. En större del, drygt 30 procent, ser positivt på behovsfördelning.

Hur borde hyresbostäder förmedlas bäst?

Bland de som angav att hyresbostäder bäst förmedlas via behov angav flest att barnfamiljer och hushåll utan stadigvarande bostad borde få förtur.

Vilket behov väger tyngst om hyresbostäder ska fördelas efter behov?

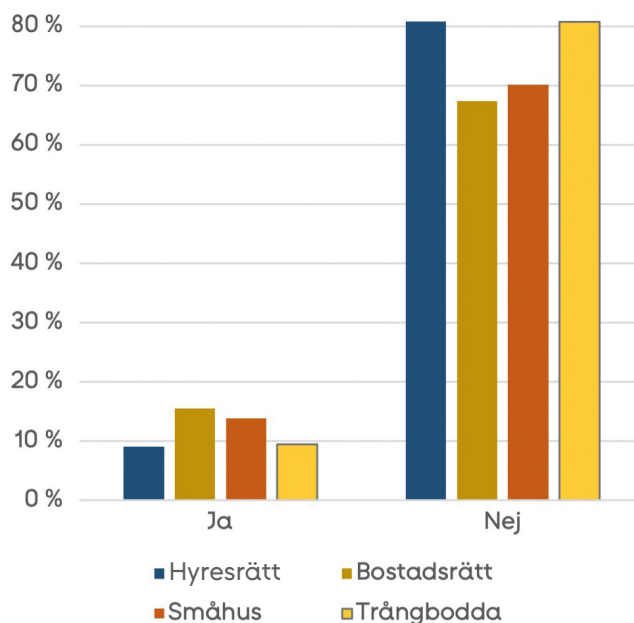
Marknadshyra?

Marknadshyror är impopulärt inom alla undersökta grupper.

Boende i bostadsrätt är som mest positiva till marknadshyror, 15 procent tycker att det vore bra att införa. 67 procent säger att det inte skulle vara bra. Bland hyresgästerna anger nio procent att marknadshyror vore bra, medan 81 procent säger nej till en sådan förändring.

Även bland utsatta hushåll är oviljan till marknadshyror stor. Som bland trångbodda där nio procent är för och 81 procent är mot marknadshyror.

Bör marknadshyror införas? Det vill säga ett system där hyresvärden ensidigt får bestämma hur mycket du ska betala i hyra, helt utan förhandling?

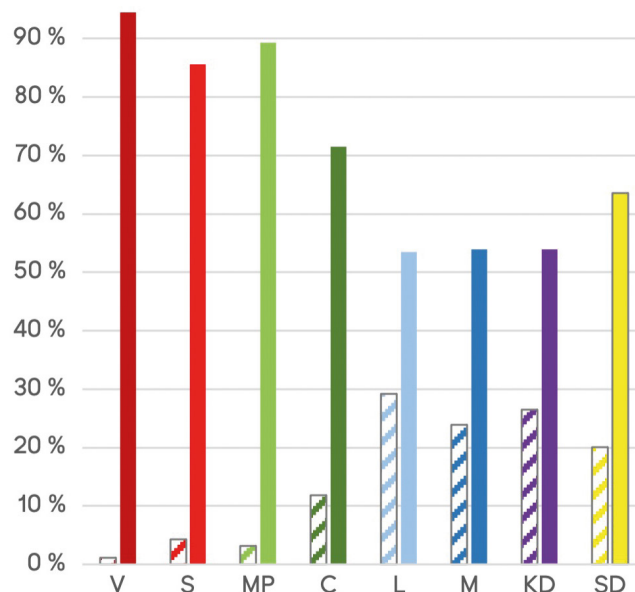
Inom partiernas potentiella väljargrupper är motståndet mot marknadshyror kompakt.

Befolkningen delas här upp efter vilka partier de angett att de skulle kunna tänka sig att rösta på.

Inget parti har en majoritet av sina potentiella väljare som stödjer tanken om marknadshyror.

Bland de som har angett liberalerna som ett av partierna de skulle kunna tänka sig att rösta på är stödet för marknadshyra som starkast. Där anger 29 procent Ja, att marknadshyror borde införas. Medan 53 procent säger Nej.

Bör marknadshyror införas? (efter partisympati) Ja= mörkstrad, Nej= helfärgad

Hyresgästföreningens 10-punkter

Hyresgästföreningens viktigaste tio punkter rör det som enligt Hyresgästföreningen är kärnan i bättre svensk bostadsmarknad i allmänhet och en bättre hyresmarknad i synnerhet.

Utöver frågan om marknadshyra ställde Novus påståenden som direkt relaterar till resterande 10-punkter och lät respondenterna svara på huruvida de höll med eller inte utefter en 5-gradig skala där 5= *Håller helt med* och 1= *Håller inte med alls*.

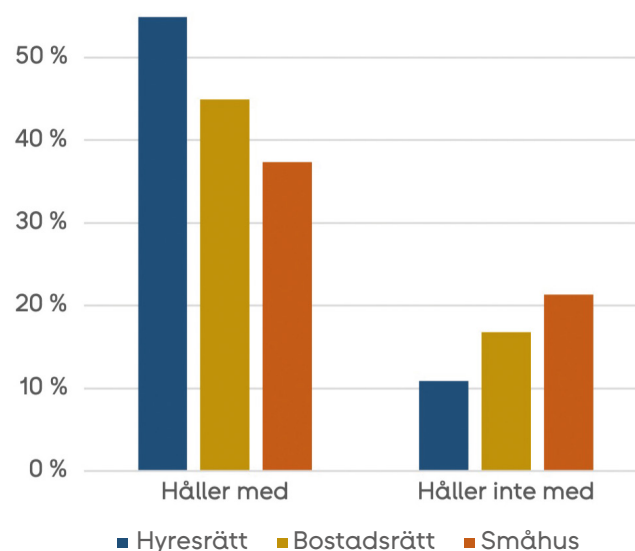
Svaren har grupperats efter hur stor del som angav 4 eller 5 (håller med), samt hur stor del som angav 1 eller 2 (håller inte med). 3 tolkas som varken eller. Därtill kunde respondenten välja att avstå från att svara via alternativet *Vet ej*.

Staten bör erbjuda stöd för nybyggnation av bostäder

En majoritet av alla som tar ställning är för statligt stöd för nybyggnation. Bland hyresgäster är stödet som störst, 55 procent håller med påståendet.

De som äger sin bostad är mindre positiva till det. 21 procent av småhusägarna håller inte med medan 37 procent håller med påståendet: *Staten ska erbjuda stöd för nybyggnation av bostäder*.

Staten ska erbjuda stöd för nybyggnation av bostäder

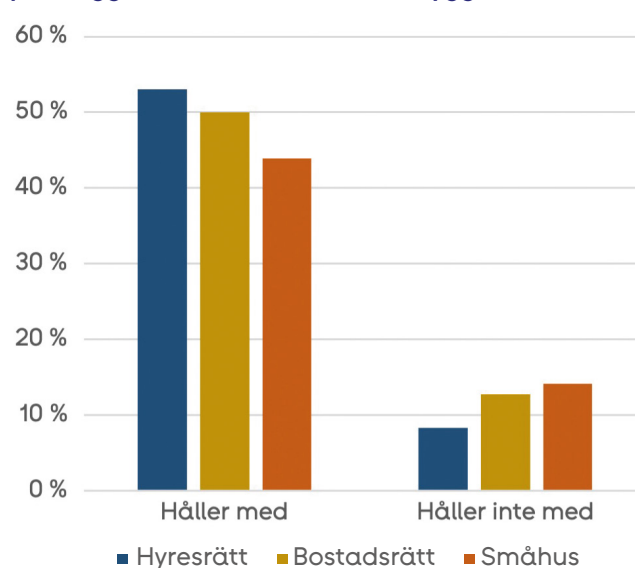

Staten ska agera för att kommunerna ska planera för fler bostäder

Även här håller en majoritet av alla som tar ställning med påståendet. Bland hyresgäster är stödet som störst, 53 procent håller med. Inom bostadsrätten håller varannan med i påståendet och 44 procent av småhusägarna gör samma sak.

Störst negativ grupp är småhusägare där 14 procent anger att de inte håller med om att: *Staten ska agera för att kommunerna ska planlägga mer mark för bostadsbyggnation*.

Staten ska agera för att kommunerna ska planlägga mer mark för bostadsbyggnation

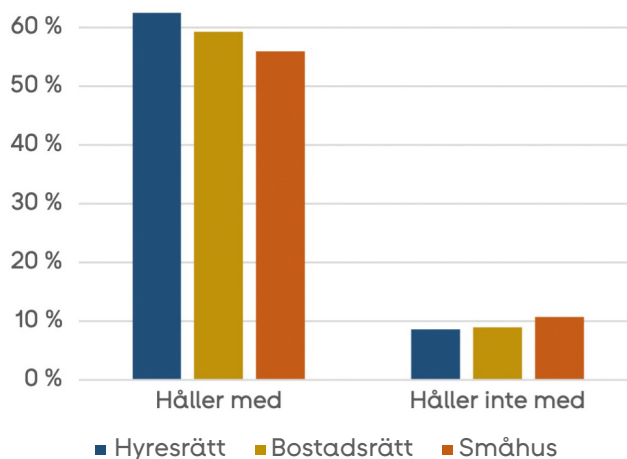

Staten behöver erbjuda stöd till energieffektivisering av bostäder!

Rapportens centrala grupper har alla en tydlig majoritet för statligt stöd till energieffektivisering av fastigheter. 56 procent av alla småhusägare håller med och 62 procent av hyresgästerna gör detsamma.

Borgerliga väljargrupper, som inte redovisas här, är bland de mest negativa till statligt stöd för energieffektivisering. Men även där är andelen som håller med större än den som är emot.

Staten ska erbjuda stöd till energieffektivisering av fastigheter

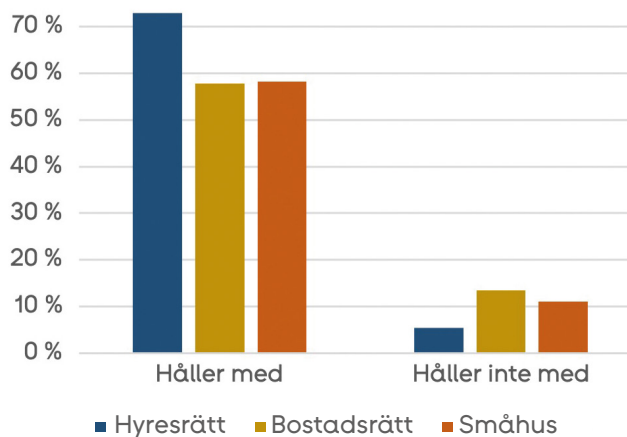

Hyresgäster ska få påverka vilka renoveringar som görs i fastigheten!

58 procent av småhusägarna anger att hyresgäster ska ha inflytande vid renoveringar av bostaden.

Bland hyresgäster, som är direkt berörda av påståendet är stödet som starkast för hyresgästinflytande. 73 procent håller med medan sex procent inte gör det.

Hyresgäster ska ha inflytande vid renoveringar av bostaden

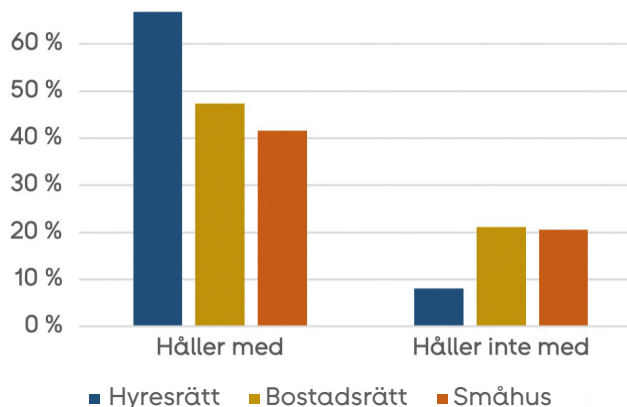

Samhället ska erbjuda ekonomiskt stöd och samtidigt ställa krav vid upprustning av hyreshus.

67 procent av hyresgästerna håller med påståendet: Samhället ska stödja ekonomiskt och ställa krav vid upprustningar av hyreshus för att hålla nere hyran

Bland de som äger sin bostad är andelen lägre, men likväl är det fler som håller med om att staten ska ge stöd och ställa krav vid upprustning av hyreshus.

Samhället ska stödja ekonomiskt och ställa krav vid upprustningar av hyreshus för att hålla nere hyran

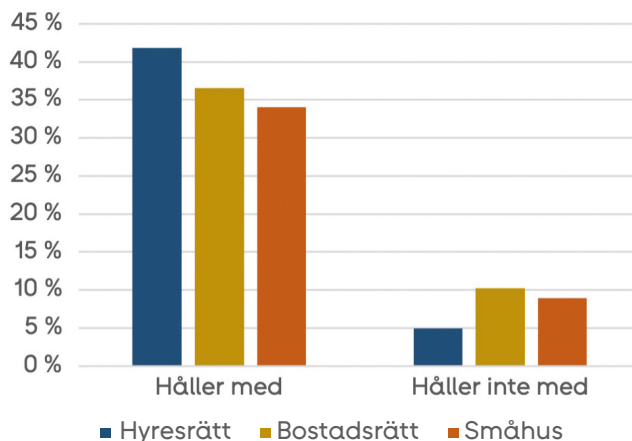

Skillnader i beskattning ska minimeras för att likställa villkoren mellan upplåtelseformer.

En majoritet av de som tar ställning är för att förändra beskattningen av olika upplåtelseformer för att likställa villkoren mellan olika upplåtelseformer.

42 procent av hyresgästerna är för, fem procent är emot. Bland småhusägarna är 34 procent för och nio procent emot.

Skillnader i beskattning av olika upplåtelseformer (hyresrätt, bostadsrätt och äganderätt) ska minimeras

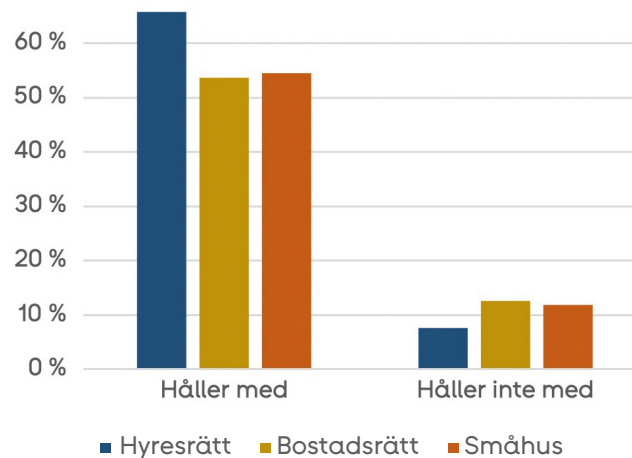

Alla kommuner ska ha ett kommunägt allmännyttigt bostadsbolag!

Majoriteten av alla grupper anser att kommunen bör ha ett eget kommunalt bostadsbolag. Även bland de som äger sitt boende är stödet för en kommunal allmännytta starkt.

66 procent av hyresgästerna och 54 procent av bostadsrättsägarna håller med.

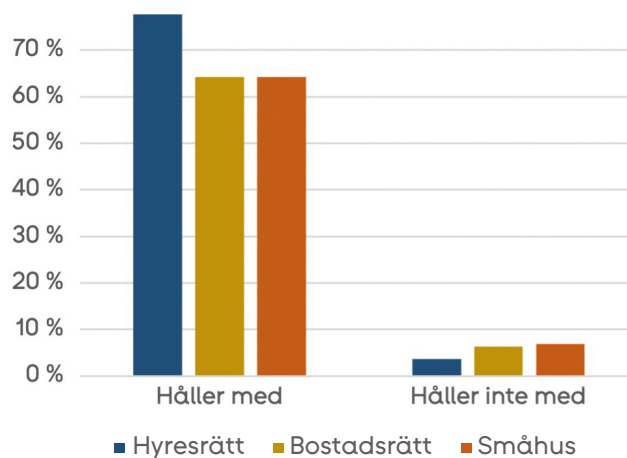
Alla kommuner ska ha ett kommunägt allmännyttigt bostadsbolag

Hyresgästerna bör ha rätt till kollektiv hyresförhandling!

78 procent av hyresgästerna ställer sig aktivt bakom förhandlingsmodellen, fyra procent är emot den. Även bland bostadsägarna är stödet stabilt 64 procent håller med om att: *Hyresgäster bör ha möjlighet till kollektiv hyresförhandling, som idag.*

Hyresgäster bör ha möjlighet till kollektiv hyresförhandling, som idag

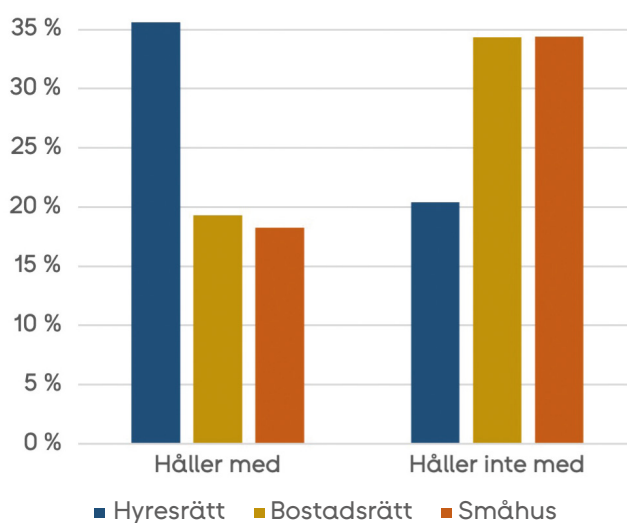

Höjt bostadsbidrag åtnjuter lägst stöd av alla bostadspolitiska förslag.

Bara bland hyresgäster är stödet för höjda bostadsbidrag större än motståndet, 36 procent håller med, medan 20 procent är emot.

Bland de som äger sin bostad är knappt var femte för ett höjt bostadsbidrag, medan drygt var tredje är emot.

Bostadsbidraget bör göras mer generöst än idag

Hyresgästerna
2022

Ekonomi & utsatthet

Slutsatser

De flesta kan idag ha ett liv med tillräckligt ekonomiskt utrymme för att leva och bo på ett bra sätt. Men betydande delar av befolkningen lever i bostadssocial eller ekonomisk utsatthet.

Här presenteras ekonomi och sociala förhållanden bland landets hyresgäster och bostadsägare. Olika utsatta hushåll undersöks även: Trångbodda, som bor på mindre än 20 kvm per person. Ekonomiskt stressade, som inte klarar konsumentverkets normala hushållskostnader (5 500 kr per barn och 6 400 kr per vuxen inkl. boendekostnader). Samt hushåll med ohållbara boendekostnader (bo-kostnader över 40 procent av disponibel inkomst).

Ekonomiskt stressade hushåll utgör 13 procent av befolkningen och de som har ohållbara boendekostnader utgör 15 procent. Ett av fem hyreshushåll är ekonomiskt stressat, har svårt att klara en normal hushållsbudget. Nästan var tredje hyreshushåll har ohållbara boendekostnader.

Högre boendekostnader är en förklaring, en annan är att hyreshushåll är en ovanligt bred grupp. En stor del av alla hyresgäster är studenter, många är pensionärer och många förvärvsarbetande med stor blandning av inkomster.

Utsatta hushåll uppger oftare att de är i en något utsatt situation. De har svårt att få ekonomin att gå ihop kan oftare inte bo kvar om någon i hushållet förlorar jobbet eller om relationen med sambon tar slut.

Boendekostnaderna kan komma att öka framöver, till följd av regel- och ränteförändringar. Ett scenario har därför introducerats där boendekostnaderna ökar med 50 procent. En förändring som skulle kunna komma ur en omfattande renovering eller till följd av två till tre procent högre ränta.

I en sådan situation skulle 26 procent, var fjärde hushåll stå med ohållbara boendekostnader. Nästan vartannat hyreshushåll och drygt vart femte hushåll i bostadsrätt skulle göra det.

Bostadsbristen har varit kännbar för hyresgäster under längre tid, men de låga räntorna har maskerat den känslighet som bostadsbristen har försatt hela samhället i. Det är något som kan komma att bli tydligare under kommande år.

Utsatta hushåll i hyrt och ägt, i stad och på landsbygden

15 procent av alla hushåll och nästan var tredje hyreshushåll har idag ohållbara boendekostnader. Ett av fem hyreshushåll klarar inte sin normala hushållsbudget. Höjda boendekostnader riskerar öka andelen utsatta hushåll till 30 procent av hela befolkningen.

De flesta hushåll kan leva och bo på ett bra sätt. Men delar av befolkningen har en mer pressad livssituation. Här visas fyra grupper av så kallade *utsatta hushåll*.

Trångbodda: Hushåll där bostaden har färre än 20 kvm per person i hushållet. Definitionen är hämtad ur Boverkets rapport från år 2020 *Mått på bostadsbristen*.

Ekonomiskt stressade: Hushåll som inte klarar konsumentverkets uppskattade kostnader för individer i ett hushåll, här angett som 5 500 kr per barn och 6 400 kr per vuxen, boendekostnader inkluderat.

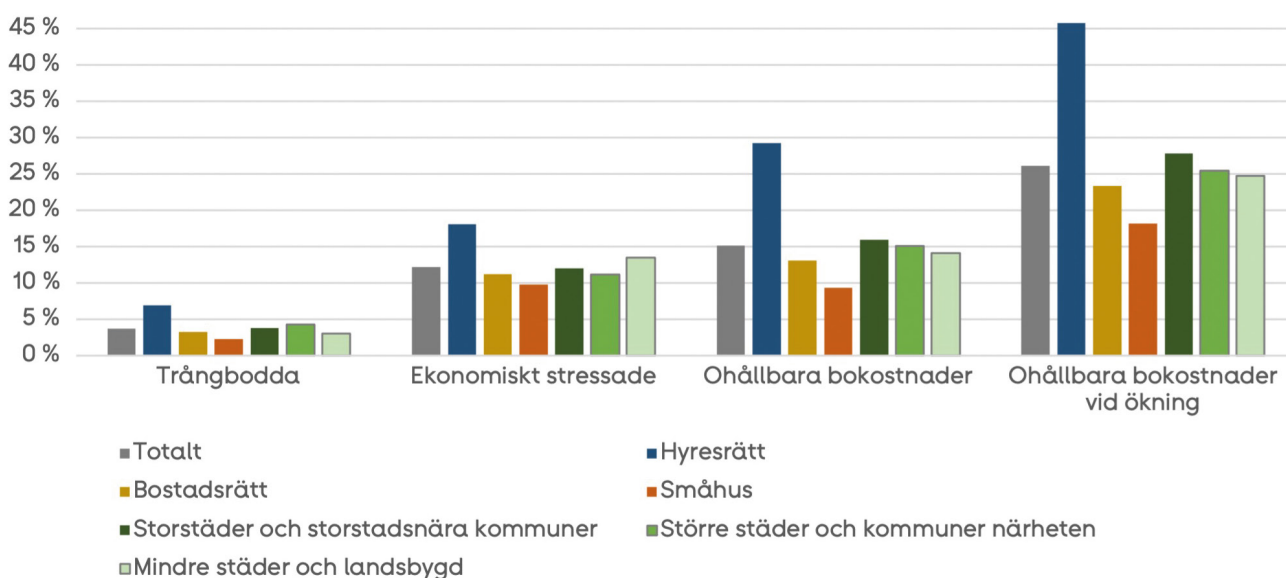
Ohållbara boendekostnader: Hushåll som betalar mer än 40 procent av deras inkomst, efter skatt och bidrag, i boendekostnader. Definitionen är hämtad från Eurostat. Boendekostnader är här definierade som hyra, ränta och avgifter som inte kan undvikas. Amortering på eventuellt bostadslån är inte medräknat.

Ohållbara boendekostnader vid ökning: Innehåller ett scenario där boendekostnaderna ökar med 50 procent. Måtten anger hushåll som då skulle komma att betala mer än 40 procent av disponibel inkomst i boendekostnader.

En sådan höjning skulle kunna komma ur höjda hyror till följd av en introduktion av marknadshyror eller en omfattande renovering av fastigheten. Eller till följd av en räntehöjning på två till tre procentenheter.¹

Utsatta hushåll återfinns oftare i hyresrätt men förekommer även i ägt boende.

Utsatta hushåll, andel av befolkning, per upplåtelseform och kommungrupp

¹Exempel: Bolån 2 milj, ränta 1,5%, avgifter 3500 kr/mån. Ny ränta 4,5% nya avg. 4500 kr/mån.

Sju procent av hyreshushållen är trångbodda, fyra procent av hela befolkningen.

Tolv procent av alla hushåll klarar inte en normal hushållsbudget. Nästan vart femte hyreshushåll gör inte det, tio procent bland bostadsägare.

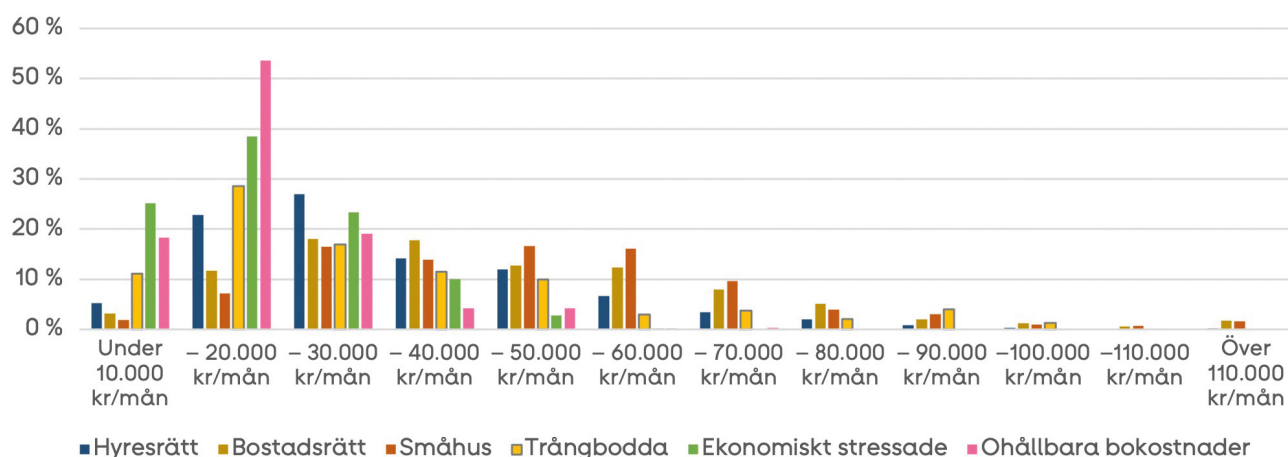
15 procent av alla hushåll möter ohållbara boendekostnader. Bland hyresgäster anger 29 procent att deras kostnader överstiger 40 procent av inkomsten efter skatt och bidrag. Bland bostadsägare är samma andel omkring 13 procent.

Om boendekostnaderna (ej amortering) stiger med 50 procent skulle andelen med ohållbara boendekostnader nästan fördubblas, från dagens 15 procent till 26 procent av hela befolkningen. Bland bostadsägare skulle problemet öka, 23 procent av hushållen i bostadsrätt och 18 procent av småhusägarna skulle då få ohållbara boendekostnader.

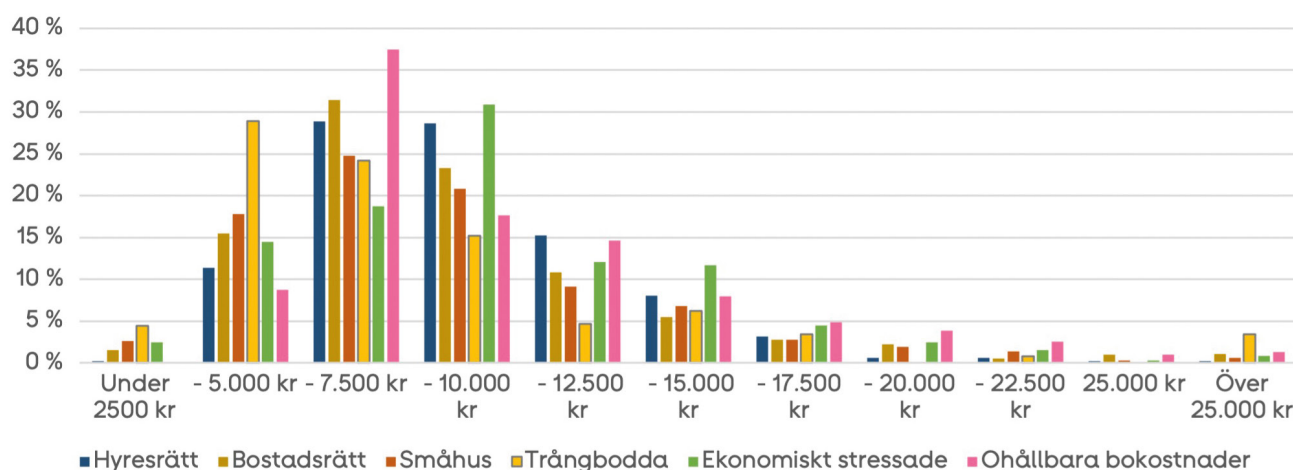
De utsatta hushållen är relativt jämt spridda över landet även om det sannolikt finns betydande spridning mellan kommunerna i storstadsregionerna.

Delas befolkningen och grupperna upp efter inkomster och boendekostnader framgår det tydligt att hyresgäster och än mer, de utsatta hushållen, har lägre inkomster och högre boendekostnader än övriga. Förutom trångbodda som är en liten grupp och mer spridd grupp än övriga.

Ungefär hur stor är ditt hushålls sammanlagda disponibla månadsinkomst? Alltså efter att all skatt är dragen och ni har fått eventuella bidrag.

Vad har ditt hushåll för totala boendekostnader varje månad?

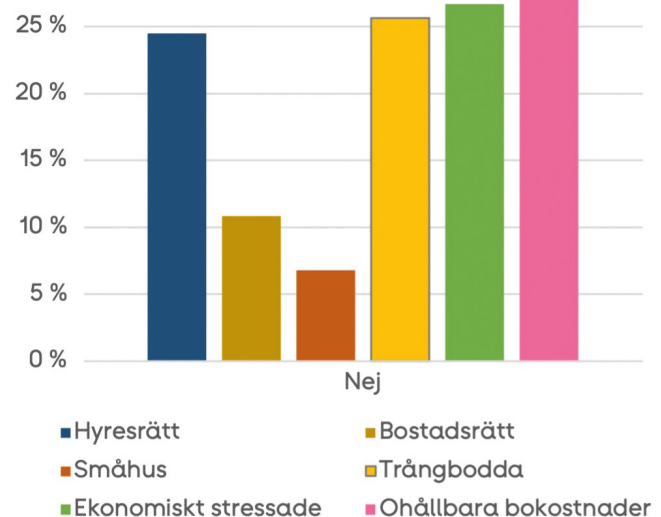
Privatekonomiska realiteter bland hushållen

Var fjärde hyresgäst anser att boendekostnaderna är orimliga.

24 procent av hyresgästerna tycker att de egna boendekostnaderna är orimliga. Bara sju procent av småhusägarna anser detsamma.

Bland de utsatta hushållen tycker mellan 26 och 28 procent det.

Tycker du att du har en rimlig boendekostnad?

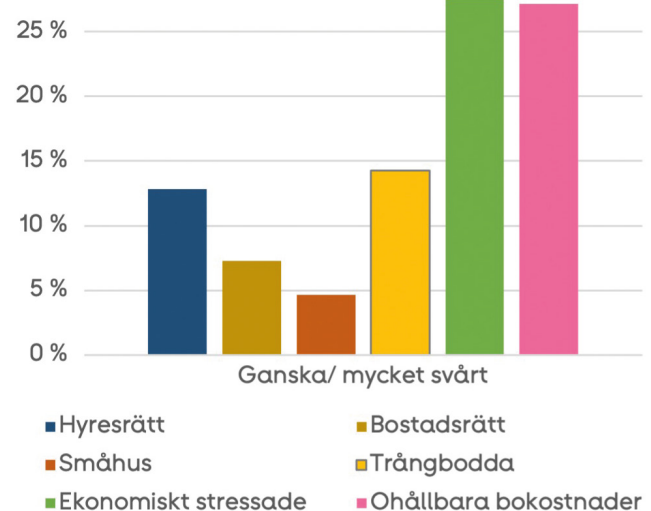
Utsatta hushåll har svårt att få ekonomin att gå ihop.

Sju procent av alla hushåll anger att de har ganska svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop varje månad.

Bland hyreshushåll är andelen 13 procent medan andelen är lägre bland de som äger sin bostad.

Bland de ekonomiskt utsatta hushållen, ekonomiskt stressade eller de med ohållbara boendekostnader, är det nästan 30 procent som anger samma sak.

Hur lätt eller svårt har ditt hushåll att få ekonomin att gå ihop varje månad?

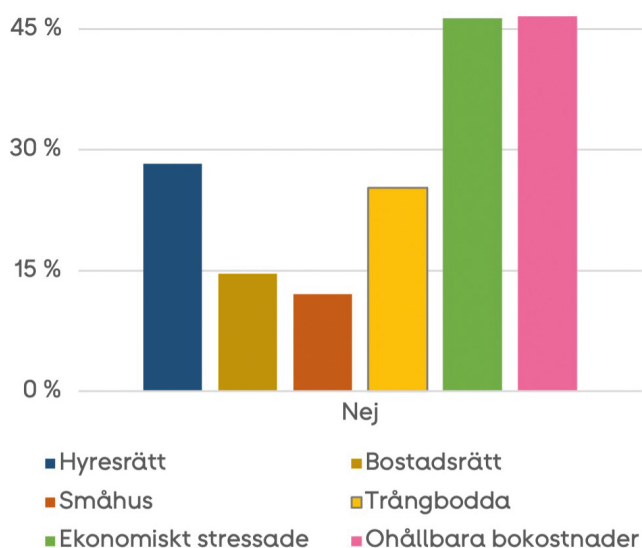

28 procent av hyresgästerna har inte råd att spara, bland de ekonomiskt utsatta har varannan inte det.

Andelen som inte kan spara följer samma mönster som tidigare resultat, men andelen är högre inom alla grupper. Bland landets hyresgäster anger 28 procent av hyresgästerna att de inte kan spara pengar idag. Andelen är ungefär densamma inom de trångbodda hushållen.

Bland de ekonomiskt utsatta hushållen kan drygt 45 procent inte spara pengar som det är idag.

Klarar du att spara pengar som det är idag?

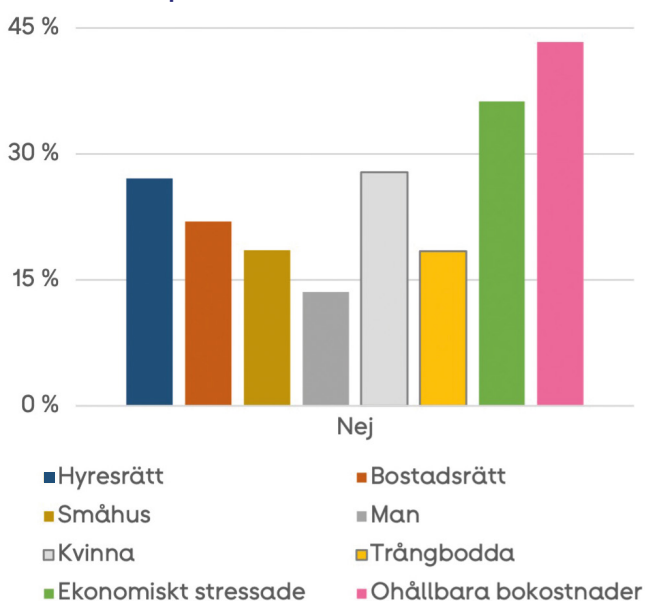

Kvinnor och utsatta måste oftare lämna bostaden vid skilsmässa.

Omkring vart femte svarande anger att de inte skulle kunna bo kvar vid en separation. Bland hyresgäster och kvinnor är andelen knappt 30 procent som svarar nej. Medan 19 procent av småhusägarna och 14 procent av alla män gör det.

Bland de ekonomiskt utsatta hushållen är det som värst. 36 procent av de ekonomiskt stressade och 43 procent av de med ohållbara boendekostnader kan inte bo kvar vid en separation.

Har du råd att bo kvar i bostaden om Du och din sambo separerar?

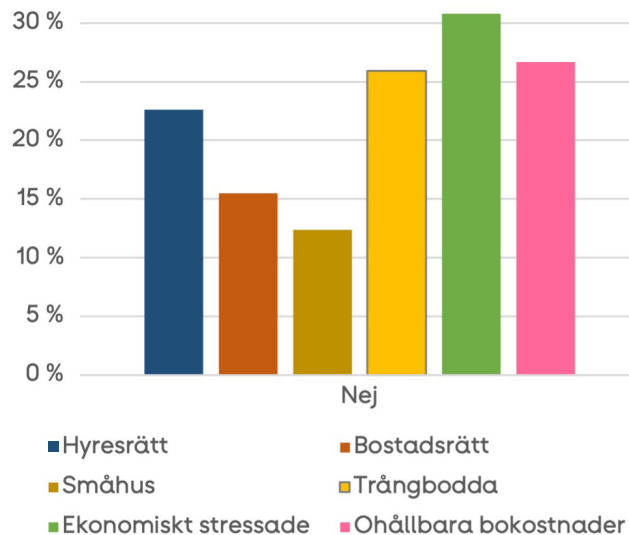

Mer än var femte hyresgäst klarar inte av att förlora jobbet.

23 procent av alla hyresgäster anger att de inte kan bo kvar om de förlorar jobbet. Bland småhusägare är andelen tolv procent.

Bland de utsatta hushållen är andelen högre. Mellan 26 och 30 procent anger att de inte kan bo kvar vid arbetslöshet.

Har du råd att bo kvar i bostaden om du förlorar jobbet?

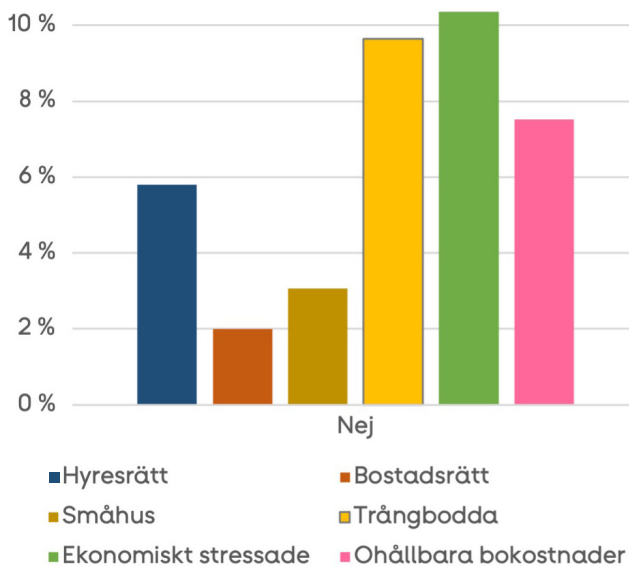

De flesta klarar en begränsad tid i sjukdom eller arbetslöshet.

Nästan alla anger att de klarar tre månader av sjukskrivning eller arbetslöshet. Men trenden upprepar sig från tidigare resultat. Bostadsägare har en mera stabil ekonomi som klarar mer osäkerhet medan färre hyresgäster har det.

Utsatta hushåll har idag en besvärlig situation. Men gruppen riskerar även mer allvarliga konsekvenser, som hemlöshet, om osäkerheten ökar i livet eller i samhället.

Har du råd att bo kvar i bostaden om du eller din sambo blir arbetslös eller sjukskriven i tre månader

Hyresgästföreningen

För mer information, besök oss på
hyresgastforeningen.se